

Izšla ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1/
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 8. aprila.

Naša razkritja o novih pogajanjih med radikali in klerikalci so zadela v živo. Beograjsko in zagrebško časopisje se sedaj obširneje bavi s tem barantanjem ter k našemu tozadevnemu nedeljškemu poročilu še dostavlja zelo interesantne podrobnosti.

Blakaški «Jutarnji list» v Zagrebu poroča, da se je vršil med dr. Korošcem in predsednikom skupščine sestavek na katerem je bilo govora, da bi klerikalci dobili, ako stopijo v vlado, ministrski portfelje. Politična interesna sfera naj bi se razdelila tako, da bi dobili klerikalci ob volitvah «svobodne roke» v Sloveniji, na Hrvaškem in v Dalmaciji, drugod pa bi poljubno gospodarili radikali. Poleg klerikalcev naj bi stopili v vlado tudi Benijet in Nemci.

Tudi beograjsko «Davidovičevsko» glasilo «Pravda» poroča o sestanku med Korošcem in Ljubo Jovanovićem ter trdi, da so se vršili razgovori v zelo obsejni meri. V razpravi da je bila tudi nedeljena Slovenija. Poročilo «Pravde», ki se v bistvu strinja s poročilom zagrebških listov, meni, da so bili razgovori zaključeni z neuspehom, kar se pa vendar ne more s sigurnostjo trditi.

Blokova štampa torej potrjuje to, kar smo mi razkrili že v nedeljo. Pri tem nas prav nič ne moti, da so blokisti vesti o novih klerikalno-radikalnih pogajanjih zasukali tako, kakor da bi se klerikalcem ponujali — radikalni. Nameravano novo kupčijo klerikalcev potrjuje indirektno tudi «demanti» gosp. dr. Korošca, ki na vprašanje, kaj je na stvari, da se je pogajal z radikali, odgovarja takole: «Mi radikalci nismo nikdar iskali, pa tudi sedaj jih ne iščemo. Situacija je danes taka, da ne čutimo nobene potrebe, da bi stavlili radikalom kake ponudbe in zato ostajajo vse kombinacije tudi še nadalje samo prazne kombinacije.» Zato pa ni le velika smelost, če včerajšnji «Slovenec» proglašuje naše vesti za «agitacijske laži režimorcev in škokov», marveč je to tudi ponovni dokaz, kako «Slovenec» svoje bralce vara in jim sistematično prikriva resnico ter pravo stanje političnega položaja.

Razkritja o ponudbi klerikalcev, da zapuste opozicijski blok ter podprejo proti gotovim koncesijam, so delovala v opozicijskih krogih zelo porazno. Danes jih potrjujejo blokisti sami, četudi skušajo stvar obrniti tako, kakor da bi šlo za ponudbo od strani radikalov in ne nasprotno.

To je jako nespreten poskus falsifikacije dejstev. Predvsem sta obe stranki v vladi medsebojno vezani, da se ena brez druge ne spuščata v nobene razgovore s tretjimi skupinami. Radikalni bi bili torej pred vsakim takim korakom demokrate obvestili, odneso zahtevali njihov pristavek. To se ni zgodilo, pač pa so radikalni voditelji koalirano stranko lojalno obvestili, da je bila ponudba stavišena od klerikalcev. Mnenje, da bi radikali hoteli varati drugo koalirano stranko, je v tem v naprej ovrženo, je na tudi še iz notranjega razloga nevzdržno. Saj bi vendar pridružitve klerikalcev v vrho izigravanja demokratov ne mogla imeti skoraj nobene spremembe v številnem razmerju, če bi namesto 16 članov Samostojnega demokratskega kluba stopilo 21 Koroščevih tigrov!

Če bi bili radikali stavlili klerikalcem ponudbo, bi mogli to storiti iz formalnih in stvarnih zunanjih ter notranjih razlogov le v imenu, odnosno v sporazumu obeh strank, torej v imenu vlade. Značaj celoga kompromisnega projekta je tak, da je izključeno, da bi pohajal od vladine strani. Saj gre v stvari za suspenzijo ustave. In to naj bi bila nudila vlada, katere življenje je odvisno od njene bistvenosti! Saj se baš v tem bistvenem vprašanju razlikuje od vlade, kakršno bi mogel postaviti opozicijski blok.

Ali se bo torej vlada tik pred važnimi odločitvami kompromitirala baš v tej točki ter postavila na stvarno črko stališče, kakor čefi opozicijskega bloka?

In še eno! Naša razkritja so delovala v krogih opozicije senzacionalno. Kako to, če je cela stvar tako, kakor je predstavljena «Jutarnji list» ali «Pravda»? Kajti, ako so radikali stavlili gospodu Korošču ponudbe, potem je moral načelnik klerikalnega kluba o tem vendar takoj obvestiti svoje kolege v vodstvu bloka in potem stvar za nje ni mogla biti nova. Saj je že skoraj teden od tega, kar je bila ponudba stavišena in v petek je bila cela zadeva že dana ad acta. Da dr. Korošek ni obvestil gosp. Davidoviča in dr. Spaha, v tem je najhujši škodak, da je naša informacija povsem

Pred dalekosežnimi odločitvami

AVDIJENCE V DVORU. — KONFERENCE V VLADI. — POSVETOVANJE MINISTRKEGA SVETA. — RAZNE KOMBINACIJE. — KONČNA ODLOČITEV SELE V ČETRTEK.

Beograd, 8. aprila. p. Nocoj od 18. do pol 21. se je vršila seja vlade. Po seji so ministri zatrjevali, da so razpravljali samo o resortnih vprašanjih. Minister vođe je poročal o zadnjih poplavih v državi, zlasti v okolici Beograda, ki so povzročile tamošnjim prebivalcem ogromno škodo. Zahteval je kredit za naprave, ki naj zaščitijo banatske kraje pred neprestanimi poplavi.

Dalje so sklepali o likvidaciji pokrajinskih uprav, zlasti kmetijskih oddelkov v Zagrebu in Ljubljani. Govorilo se je tudi o razmejiti gozdnih kompleksov v rudniški in hercegovski oblasti. Ministru Simonoviću je bil odobren kredit 7 milijonov dinarjev za kolonizacijo v Makedoniji.

Opoldne se je trdilo, da bo prihodnja seja skupščine sklicana v četrtek in da bo na njej določil dnevi red za soboto dne 12. aprila: verifikacija mandatov. Po drugi verziji se ima vršiti seja v ponedeljek in se naj na tej seji opravi verifikacija brez vsake obširnejše debate. Ali je definitivna odločitev o tem že padla, se ne da izvedeti. Pašić je dosedaj stal na stališču, da se seja Narodne skupščine naj vrši šele po Veliki noči in se potem naj izvede verifikacija. Po verifikaciji bi vladala dala ostavko, katero bi moral kraj sprejeti ali pa odkloniti. Zadnje dni se je sicer lansiral ideja, da bi se po ostavki vlade poskusila sestaviti koncentracijska vlada, vendar je opozicijski blok v svojih izjavah vso možnost že v naprej odklonil, kakor se zatrjuje na direktno zahtevno radiševcev. Zato se smatra kot sigurno, da bo prišlo do zaključne zasedanja in nato do razpusta narodne skupščine, volilni mandat pa da

bo krona poverila sedanjim vladnim koalicijskim V podučenihi krogih se vse te verzije označujejo kot več ali manj preuranjene kombinacije. Definitivna odločitev se ni in jo je pričakovati šele za četrtek.

Opozicija je postala silno nervozna in znova se raznaša, da se bo dr. Korošek javil v avdienco in kralju pojasnil politiko opozicijskega bloka. Poročilo o verifikaciji radiševskih mandatov se ni natiskano. Vest, da so vladine stranke pozvale svoje poslance v Beograd ni resnična.

Zvečer se je v političnih krogih raznesla vest, da je vlada danes storila sklepe, ki so izvedljivi le s pristankom krona, zato da bo ministriški predsednik jutri vladarju predložil primerne predloge. Kakšni so ti predlogi o tem ni natančnejših vesti. V opozicijskih krogih se zatrjuje, da namerava vlada s predajo demisijske presekati situacijo ter končno dobiti mandat za volitve v svoje roke.

SEJA OPOZICIJSKIH SEFOV.

Beograd, 8. aprila. p. Danes popoldne se je vršila seja šefov opozicijskih parlamentarnih skupin. Klerikalce je zastopal poslanec Strein. Po seji so posetili Ljubo Jovanoviča Davidoviča, dr. Hrasnića in dr. Maček, da se informirajo, kdaj se bo vršila seja plenuma. Dr. Maček je izjavil vladnemu dopisniku, da Ljubo Jovanović odgovarja na vsa vprašanja, da ne ve nič, ker je v ostavki. Nato so šli k podpredsedniku Dragoviću, ki je dal, da od vlade še nima nobenega obvestila. Opozicijski blok je popoldne nadaljeval sejo, in sklepal o korakih, ki jih namerava podvzeti napram vladi.

Kako so se pogajali klerikalci

«PRAVDA» POTRjuje «JUTROVE» INFORMACIJE. — KLERIKALCI ZA HRBTOM OPOZICIJSKEGA BLOKA.

Beograd, 8. aprila. p. Opozicija stoji danes pod mučnim vtisom dejstva, da se je ena skupina njenega bloka poskušala tajno pogajati z vlado. Posebno neprijetno pa deluje še dejstvo, da objavlja podrobnosti o tem «Pravda», ki je noluščen organ Davidovičevega kluba in opozicijskega bloka. «Pravda» trdi pod naslovom «Pašić pozivlja Korošca v vlado», da so radikali preko Ljube Jovanoviča včeraj povabili klerikalce na «sodelovanje» z vlado ter jim ponudili strankarsko eksploatacijo Slovenije, ustavitve provedbe ustave v Sloveniji in revizijo. Pogajanja niso bila uspešna, vendar «Pravda» smatra, da se ne more še govoriti o končnem razbitju.

Dr. Korošek je novinarjem sporočil nekaj demantov, ki pa je le še ojačal vtis, da je vest o pogajanjih med klerikalci in radikali resnična. G. Ljuba Jovanović v večernih «Novostih» izjavlja, da ni ponudil klerikalcem v imenu radikalne vlade vstopa v vlado.

Iz zanesljivega vira je izvedel Vaš dopisnik o celi aferi še sledeče podrobnosti: Predsednik parlamenta Lj. Jovanović je poskušal sondirati, ali bi ne bilo tudi po verifikaciji Radiševih mandatov mogoče nadaljevati zasedanje Narodne skupščine. Tako so se pričeli prošiti tedne razgovori s klerikalnim klubom. Klerikalci niso teh razgovorov odklonili, temveč so takoj prišli s ponudbami, katerih podrobnosti pa ne odgovarjajo povsem informacijam «Pravde». O svojih razgovorih klerikalci svojih zaveznikov v bloku niso obvestili. Ravnali so torej za hrptom opozicijskega bloka. Tekom razgovorov, ki so prošli petek dobili konkretno obliko, so klerikalci poudarjali, da bi menjanje fronte bilo za nje lahka stvar, ako bi jih pri tem ne ovirali demokrate iz Slovenije. Jasno so se tudi izjavili proti politiki Ljube Davidoviča.

Nelojalnost klerikalcev je pojačala atmosfero medsebojnega nezaupanja v opozicijskem bloku.

Poziv starim kronskim upnikom

Beograd, 8. aprila. r. Vse fizične in pravne osebe, ki žive v naši državi in imajo terjatve ali dolgove v avstro-ogrskih neizgosenih ali samo enkrat izgosenih kronah države SHS, ali žigosane s «Clitta di Fiume» se pozivljajo, da najkasneje do 30. aprila pri oddelku za izvrševanje mednarodnih pogodb v ministrstvu zunanjih del prijavijo svoje terjatve in dolgove na ta-le način: 1.) Ime in naslov dolžnika ali upnika; 2.) znesek terjatve in dolgov z označbo v kronah; 3.) posli, iz katerih izhajajo terjatve in dolgovi, in čas, kdaj so nastali; 4.) ali so se izvršili dolgovi pred ali po kontrahiranju današnjega stanja na Reki; 5.) ali na terjatve in dolgove obstoja hipoteka.

točna. Mi vemo tudi, da klerikalni klub ni bil popolnoma složen in da se je gosp. Hohnke protivil najnovejši potezi klerikalne politike. Vdal se je večini. In tudi to vemo, da se v podučenihi opozicijskih krogih niš več ne zaupa v lojalnost klerikalne politike in da je solidarnost opozicijskega bloka baš vsled tega na silno slabih nogah.

Za slovensko javnost so potrjene naše vesti o klerikalni ponudbi radikalom le priznanje, kako prav smo imeli, ko smo nazivali klerikalno politiko vlačugarsko, one pa tudi dokazujejo, da sedaj tudi sami klerikalni voditelji predvidevajo krah politike opozicijskega bloka. In podgane so se brzo odločile, da zapustijo potanljajočo se ladijo. Pa skočiti bodo morale v vodo...

Pogajanja z Italijo

Beograd, 8. aprila. p. Pod predsedništvom ministra Krizmana so danes konferirali naši delegati Sava Kukić, Todorović in Savić glede tarifne konvencije z Italijo, ki se mora izvršiti čimprej v zvezi s trgovinskim dogovorom. Kakor se poroča, bodo do konca t. m. formulirane vse točke, na podlagi katerih se sklene dogovor. Prav tako se je nocoj vršila seja med našimi in italijanskimi delegati glede konzularne konvencije. Definitivno je odobrenih 55 paragrafov, ki so nesporni. Konzularna konvencija bo dovršena po jutrišnjem. Glede politih listov se vrše razgovori v zvezi s konvencijo o železniškem prometu.

ITALIJANSKI KRALJ POSETI BEOGRAD?

Rim, 8. aprila. j. Neka tukajšnja agencija javlja iz Beograda, da namerava italijanska kraljevska dvojica v septembru t. l. posetiti Beograd.

MINISTER PRIBIČEVIĆ V AVDIJENCI.

Beograd, 8. aprila. p. Danes popoldne pred sejo vlade, je bil v avdienci na dvoru minister Pribičević.

REGISTRIRANJE RIMSKEGA SPORAZUMA.

Beograd, 8. aprila. p. Naša vlada je bila uradno obveščena, da je Zveza narodov registrirala rimski sporazum med Jugoslavijo in Italijo.

RUMUNSKA EVAKUACIJA.

Beograd, 8. aprila. p. Vlada je poslala Rumuniji odločno zahtevo, da ji takoj povrne blago, odnešeno povodom evakuacije Pardonis in Modosa.

Preferenčni glasovi na Goriškem

VNEZOROO VNAFLAW ALITELOAZI

Gorica, 8. aprila. e. Zaradi kršenja discipline, ki je izšlo s klerikalne strani, se je razbila enotnost slovenskih volilcev pri oddajanju preferenčnih glasov in so dobili v goriško-videmski provinci: dr. Besednjak 6735, dr. Stanger 6045, dr. Wilfan 5834, dr. Brajša 874, inž. Podgornik 204, dr. Bi-težnik 367 preferenčnih glasov. Če se je to kršenje discipline vršilo v enaki meri tudi drugje, ni izključeno, da bosta izvoljena dr. Besednjak in dr. Stanger, ne pa, kakor je bil sporazumni vrstni red dr. Wilfan in dr. Besednjak.

Trst, 8. aprila. e. Komisija v Trstu je tekot današnjega dopoldneva dokončala štetje preferenčnih glasov, oddanih na 36 tržaških sekcijah. Tu so bili preferenčni glasovi za slovensko listo razdeljeni takole: dr. Wilfan 1274, dr. Stanger 1227, doktor Besednjak 1118. Trst je v odgovor na goriško kršenje discipline dal več preferene edinajšema dr. Wilfanu in dr. Stangerju.

Trst, 8. aprila. e. V nekaterih krajih na spodnjem Krašu je volilni izid naravnost preznačilen za razrast fašizma med slovenskim ljudstvom. Nabrežina je dala 83 fašistovskih in 103 slovenske glasove, nekdanja sokolske Mavhinje ob 222 vpisanih volilcev 56 fašistovskih, 34 slovenskih, 10 komunističnih glasov; Šempolaj 85 za fašiste, 23 za slovensko listo; Slivno 9 fašistov, 22 komunistov, 16 za slovensko listo; Doberdob 82 fašistov, 47 za slovensko listo. Boljše je v Dutovljah, kjer je

bilo 83 fašistov, 149 slovenskih glasov. Gorica, 8. aprila. e. V goriškem političnem okraju, ki obsega goriški, karnijski, toliminski, ajdovski, vipavski in komenski okraj, je od okoli 33.000 vpisanih volilcev pasiralo 22.121. Glasovi so se razdelili takole: Jugoslovenci 11 tisoč 310, komunisti 4218, fašisti 5514, republikanci 441, maksimalisti 285, polari 217, unitarci 82 in demokrati 54. Okraj šteje z Gorico in furlanskim Ločnikom 78 občin. Ker so bili v Gorici oddani za fašiste 3003 glasovi, v Ločniku pa 380, je v 75 popolnoma slovenskih občinah glasovalo 2131 volilcev za fašiste. Edino v občini Volče ni bilo nobenega fašistovskega glasu.

MAŠČEVANJE PO VOLITVAH.

Monza, 8. aprila. e. Danes ponoči so neznanci vdrl v tiskarno, v kateri se tiska popularni list «Il Cittadini», in so opustošili. Stroje so razbili, kar pa se je dalo sežgati, so znosili na ulico in zažgali. Motil jih ni nihče. V Brianzi je bilo opustošenih več socialističnih in polarskih društev in zadrug. V okolici Monze preti zato nevarnost izbruhla splošne stavke.

Cedad, 8. aprila. e. Včeraj je neki Isidoro Zampo napadel Humberta Ehrlicha, češ ker ga je v nedeljo pri volitvah razžalil, in ga je trinajstkrat zabodel s

O volitvah prinašamo podrobna poročila tudi na 2. strani.

Danes se objavijo sklepi ekspertov

NAPETO PRIČAKOVANJE V PARIZU. — SLOVESNA IZROČITEV REPARACIJSKI KOMISIJI IN PRIZADETIM VLADAM. — KAJ BO STORILA NEMČIJA.

Pariz, 8. aprila. j. Jutri bo izročeno poročilo obeh odborov strokovnjakov reparacijski komisiji na sledeč način: Predsednika obeh odborov, Dawes in Mac Kenna, bosta s kratkim nagovorom izročila poročilo reparacijski komisiji. Bartheou bo v navzočnosti članov reparacijske komisije izrekel odboroma zahvalo komisije. Reparacijska komisija bo izčrpno proučila poročilo in najprej odločila o tem, ali naj se zasljiijo tudi zastopniki Nemčije. Nato bo sporočila zavezniškim vladam svoje nazore o predlogih strokovnjakov. Poročila so tiskana v francoskem in angleškem jeziku. Vloga odborov strokovnjakov je z izročitvijo poročil končana in inozemski udeležniki odpotujejo jutri zvečer iz Pariza.

Berlin, 8. aprila. j. Poročilo komiteja ekspertov bo nemški državni vladi izročeno istočasno, kakor Angliji in Franciji. Danes ponoči bo brzojavno predano v Berlin in še tekom noči prevedeno v nemški jezik, tako da bo jutri dopoldne na razpolago berlinskim uredništvom.

Pariz, 8. aprila. h. Današnji «Matin» prinaša izvlečke iz poročila strokovnjakov, ki naj bi bila, kakor znano, ostala od oficijelne publikacije tajna. To je ena številnih indiskrecij, ki se pojavljajo že nekaj tednov skoraj v vsem časopisju. Ti izvlečki «Matina» niso popolniti popolnoma zanesljivi. Izčrpna kritika «Matinovihi» trditve je vsled tega odveč, ker bo itak v 18. urah objavljen oficijelni tekst.

Važnejše je vprašanje, kaj se bo zgodilo po izročitvi tega poročila. Gotovo je, da mora reparacijska komisija dati Nemčiji možnost, da zavzame napram poročilu stališče, kakor tudi napram

obveznostim, ki jih predpisujejo mirovne pogodbe. Reparacijska komisija, oziroma zavezniške vlade, bodo morale skleniti, kaj bo morala Nemčija dejansko plačati. Zavezniške vlade seveda niso nikakor obvezane sprejeti brez ugovora poročilo strokovnjakov, ker ima ta v formalnem pogledu samo konzultativni značaj.

Vsekakor pa je moralna sila tega poročila tako velika, da je komaj verjetno, da bi ga zavezniške vlade odklonile. Glede Francije je skoraj gotovo, da ga bo sprejela in ga bo francoska vlada v prijateljskem duhu proučila. Angleška vlada tudi še ni zavzela oficijelne stališča napram njemu, vendar pa se da iz tukajšnjih iz Londona prišlih vesti povzeti, da je odklonitev poročila tudi s strani Anglije skoraj izključeno. Če bosta Francija in Anglija poročilo sprejeli, je tudi pristane ostalih držav, ki so zastopane v reparacijski komisiji, skoraj zagotovljen.

Po sedanjem stanju bo najbrže reparacijska komisija dostavila Nemčiji odločitev, ki se bo krila s poročilom strokovnjakov, vendar pa ne bo nikakor vsebovala termina, v katerem bo morala Nemčija izvršiti datjave, ki jih bodo vsakoletno predpisali zavezniški eksperti. Velik problem bodočnosti je v tem, kaj bo sledilo. Skoraj gotovo je, da bo Nemčija zavzela napram odločitvi reparacijske komisije, oziroma poročilu strokovnjakov odklonilno stališče. — Vsed tega bo treba pritisniti na Nemčijo, da sprejme te odločitve. V koliko bodo vse države glede izvajanja tega pritiska edine, to je problem bodočnosti od katerega samega zavisi nadaljni razvoj reparacijskega problema.

Konflikt v Angliji

London, 8. aprila. j. Ministrski predsednik Macdonald je izjavil danes v spodnji zbornici z ozirom na odklonjeni osnutek zakona glede stanovanjske zaščite brezposelnih, da vlada zakona ne bo predložila v novi obliki spodnji zbornici, temveč bo skušala uveljaviti isti osnutek, izpopolnjen s predlogi liberalnega poslanca Simona, ki naj bi ščitil brezposelne najemnike pred uporabo določil o izpraznitvi.

ŠAH SE VRNE V PERZIJO.

Pariz, 8. aprila. j. Kakor zatrjuje neka brzojavka iz Teherana se namerava perzijski šah, ki biva trenutno v Franciji, v kratkem vrniti v Perzijo. Šah upa, da se mu bo posrečilo strmoglaviti sedanjo vlado in razveljaviti sklep parlamenta, s katerim je bil odstavljen.

PREDSEDNIŠKE VOLITVE V AMERIKI.

Pariz, 8. aprila. j. Pariški listi doznavaajo iz Newyorka, da bo republikanska stranka dne 10. in demokratska dne 20. junija postavila svoje kandidate za predsedstvo Združenih držav.

AMERIŠKI POLET OKOLI SVETA.

London, 8. aprila. h. Major Martin, eden izmed štirih ameriških letalcev, ki so nastopili pot okoli sveta, je odstopil. Njegovo letalo je pokvarjeno in rabi mesec dni za reparaturo.

ALKOHOLNA PREPOVED V TURCIJI UKINJENA.

Angora, 8. aprila. j. Narodna skupščina je sklenila, ukiniti alkoholno prepoved, obenem pa je počelvorila dosedanje takse na točenje alkoholnih pijač.

NOVE PRIJAVE ZA OLIMPIJADO.

Pariz, 8. aprila. h. Olimpijski odbor je danes prejel priglasitev ameriškega luksemburškega in estonskega nogometnega moštva, tako da se bo po sedanjih prijavah udeležilo 23 narodov nogometnega turnirja na olimpijskih igrah. Mošče, da se bo udeležilo, prireditve tudi angleško nacionalno moštvo, ki ga bo sestavil angleški olimpijski odbor. Ameriški olimpijski odbor je danes brzojavno zaprosil francoski odbor, naj rezervira za ameriške izletnike prostore v stadionu. Ti prostori bodo stali 340 tisoč frankov.

Volitve v Italiji

Mussolinijeve volitve v Italiji so končane in so prinesle vladni fašistovski stranki uspeh, kakršnega ni pričakoval niti Mussolini sam. Novi, italijanski državljanski volilni zakon je obsojil, kakor znano, manjšinske stranke že vnaprej v življenje, narodnostnim manjšinam pa naj bi zadal smrtni udarec in jih kratkoročno izbrisal iz zemljevida italijanske države.

Nas zanima za enkrat predvsem izid volitev v Julijski Krajini, kjer so bojvali naši rojaki silno težak in neenak boj za svojo afirmacijo predvsem kulturnim svetom. Od zadnjih državnozborskih volitev v Italiji, ki so se vršile dne 15. maja 1921. v znamenju krvavega terorja nad jugoslovenskim življenjem, se je položaj za naše rojake v Primorju sicer znatno zboljšal in je zlasti, odkar je bila med našo državo in Italijo sklenjena v Rimu prijateljska pogodba, celo kazalo, da pride v resnici do mirnega ali vsaj vzajemljivega razmerja med obema narodnostima. Jugoslovenci so šli zato minulo nedeljo mnogo samozavestneje na volišče, v trdni nadi, da si priboje v rimskem parlamentu ono zastopstvo, ki jim gre po številu. Računali so, zapojejo v Mussolinijevo zagotovilo, s svobodnim izvrševanjem volilne pravice, a bili so kruto prevarani. Fašisti, ki so se v volilnem boju prvotno še precej ravnali po navodilih svojega voditelja, so se končno ustrašili vzbujajočih se slovenskih in hrvatskih mas in posegli zato v odločilnem trenutku zopet po svojih starih metodah. Poslužili so se vseh sredstev, da vzamejo zatiranemu narodu čim več pravice, ki jim nudijo vakuumu svobodnemu državljanu v današnjih časih zakoni in zlorabili pošteno zaupanje naših rojakov. Onemogočevali so udeleževanje zastopnikov jugoslovenske kandidatske liste v volilnih komisijah, zabranjevali Hrvatoma in Slovencem z nasiljem dostop na volišče in napadali dejanski zastopnike jugoslovenske stranke in volilce. Zlasti Istru, ki ji gre po vsej pravici pridevek mučenice, je na novo postala žrtev fašistovskega besa tako da vsak glas našega Istrana predstavlja po enega junaka in mučenika. Le malo bolje je bilo na Kranu in Goriskem. Nasilstva so se zgodila neposredno pred očmi predstavnikov vlade in je bil vsak protest zaman. Le tako je mogoče razumeti, zakaj uspeh našega življa v Primorju ni bil čustvenjši.

Ako primerjamo zadnje državnozborske volitve dne 15. maja 1921. z letošnjimi, moramo konstatirati znatno nazadovanje jugoslovenskih glasov. V Trstu je bilo v nedeljo oddanih za lipovo večje 2577 (l. 1921. pa 2030 glasov), v Istri 6229 (1921. pa 34.639 (16.525). Priporočamo pa pri tej priliki, da sta spudala takrat pod Gorisko tudi vsa Notranjska in tržaško zaledje, ki je sedaj dodeljeno tržaški provinci, kjer je bilo letos oddanih za jugoslovenske kandidate 5938 glasov. Leto 1921. je bilo na Goriskem in v Istri oddanih za jugoslovenske kandidate skupno 44.491 letos pa 29.078 glasov, torej za 15.413 glasov manj. Rezultat sicer ni povoljen, vendar pa časten. V novem italijanskem parlamentu bodo imeli Jugoslovenci, ki so bili dosedaj zastopani s 5 poslanci, le dva poslanci: dr. Josipa Wilfana in dr. Engelberta Besednjaka.

V naslednjem podajamo rezultate sedanjih volitev v posameznih provincih Julijske Krajine:

REZULTAT VOLITEV V TRSTU.

Fašisti 17.566, Jugoslovenci 2577, komunisti 4648, republikanci 3610, unitarci 706, popolari 531, demokrati 443, maksimalisti 679.

TRŽAŠKA PROVINCA.

Fašisti 23.644, Jugoslovenci 5998, unitarci 875, popolari 1039, republikanci 4256, demokrati 325, komunisti 7103, maksimalisti 1051.

ISTRŠKA PROVINCA.

V sedmih okrajih istrske province so dobili fašisti skupno 51.577, Jugoslovenci 6220, komunisti 2905, republikanci 2243, popolari 1041, maksimalisti 379, unitarci 194, demokrati 199 glasov. V posameznih okrajih so bili sledeči rezultati: Pazin: fašisti 7498, unitarci 11, popolari 69, republikanci 133, demokrati 99, Jugoslovenci 530, komunisti 219, maksimalisti 53. Kvarnerski otoki in Mali Lošinj (po isti razporeditvi): 4439, 5, 12, 27, 0, 101, 7, 3. Volosko Opatija: 1930, 37, 24, 50, 18, 3729, 343, 45. Koper: 10829, 75, 573, 364, 28, 1482, 1324, 183. Poreč: 11.248, 15, 202, 1321, 18, 215, 403, 61. Pula: 9405, 41, 61, 348, 36, 1163, 609, 34.

FURLANSKA PROVINCA.

Fašisti 86.555, Jugoslovenci 16.525, popolari 19.855, demokrati 5238, unitarci 12.034, komunisti 10.371, maksimalisti 3628, republikanci 2815.

SKUPNI REZULTAT V JULIJSKI KRAJINI.

Po dosedanjih rezultatih, ki pa še niso definitivni, so dobili fašisti 173.563, Jugoslovenci 29.078, unitarci 13.114, popolari 22.000, republikanci 9744, demokrati 5707, komunisti 20.648, maksimalisti pa 5064 glasov.

Manjšinske liste dobe torej v Julijski Krajini skupno 8 mandatov, in sicer: 2 Jugoslovenci, 2 popolari, 2 komunisti, 1 unitarci in 1 republikanci. Čeprav še ni znan končni izid preferenčnih glasov, vendar je računati z vso gotovostjo da sta od Slovencev izvoljena dr. Josip Wilfan in dr. Engelbert Besednjak.

SPLOŠNI PREGLED VOLILNIH REZULTATOV.

Rim, 8. aprila. a. Danes zvečer so znani natančni volilni izidi. Za vladno listo je glasovalo 4.204.000, za fašistovsko manjšinsko listo 351.000, za ljudsko stranko 645.000, za unitaristične socialiste 428.000, za maksimaliste 348.000, za komuniste 304.000, za liberalne demokrate 241.000, za konstitucionalno opozicijo (Nittijevce) 147.000, za republikance 125.000, za socialiste 110.000, za Jugoslovane in Nemce 61.000, za kmetjsko stranko 50.000 in za fašistovske disidente 30.000 volilcev.

Na podlagi teh volilnih izidov bodo kandidati razdeljeni sledeče: Vladna lista dobi 356, fašistovska manjšina 19, socialisti 65 (t. j. unitaristični socialisti 26, maksimalisti 22, komunisti 17), liberalni demokrate 17, Nittijevci 12, socialisti 11, republikanci 7, Jugoslovani 2, Nemci 2, kmetjska stranka 3 in ljudska stranka ne celih 40 mandatov.

Grupacija v zbornici bo sledeča: Mussolini bo razpolagal s 400 poslanci, in sicer 260 fašisti, 114 liberalci, pristasi ljudske stranke in brezstrankarji. Konstitucionalni poslanci bo stala nasproti opozicija s 129 poslanci. Mussolini se vrne v četrtok v Rim, kjer se vrši njemu na čast veliko fašistovsko slavlje.



Mussolini triumfator.

Borba za Besarabijo

Ostre ruske izjave.

Moskva, 8. aprila. a. Namestnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve Litvinov je izjavil ob priliki neuspešno končane dunajske konference, da si mora biti rumunska vlada v svesti, da ovira vzpostavitev normalnih odnosov med obema državama edino nasilna zasedba Besarabije. Rumunska nepopustljivost izhaja odtoč, ker precejčujejo v Rumuniji pomen ratifikacije besarabskega protokola v francoski zbornici. Prekinjena dunajska pogajanja so ves svet opozorila na resno teritorialno vprašanje v južno-vzhodni Evropi, ki ga niti poslaniška konferenca, niti Zveza narodov, niti parlamentni veljasi ne bodo mogli rešiti proti volji sovjetske Unije. Vsakdo, ki bo posredno ali neposredno podpiral Rumunijo v besarabskem vprašanju, bo zagrešil napram sovjetskimi republikam direktno sovražno dejanje ali indirektno udeležbo pri zasedbi sovjetskega teritorija. Do ljudskega glasovanja bo sovjetska vlada smatrala Besarabijo kot neločljivi del sovjetske Unije.

Memento iz Nemčije

V nedeljo, isti dan kot v Italiji, so se vršile volitve v deželni zbor na Bavarskem. Volilni rezultati, ki so vsaj v glavnem že znani, so pokazali sliko današnjega političnega razpoloženja, in ker se vršijo prihodnji mesec splošne volitve v državni zbor v vsej Nemčiji, je njih izid tem pomembnejši.

In v resnici pomemben. Zakaj narodni socialisti, imenovani tudi »die Deutschvölkischen«, ali na kratko hitlerjevci so si pridobili izredno mnogo glasov. Po mestih so potisnili vse ostale meščanske stranke v ozadje, po kmetih so se jim uspešno upirali klerikalci, imenovani oficijalno bavarska ljudska stranka, toda tudi v kmetijskih občinah so si hitlerjevci pridobili precej pristašev. V celoti je edino še klerikalna stranka močnejša od njih.

Izkazalo se je tedaj, da šovinistično-nacionalna gesla hitlerjevcev odgovarjajo razpoloženju bavarskega meščanstva. Bavarska je skoro najbolj agrarna dežela v Nemčiji, toda prav isto sliko so pokazale pred tedni volitve v industrijski Turingiji. Ker obstoja ista ali vsaj slična nacionalistična struja po ostali Nemčiji, osobito po pruskem severu, ne more biti dvoma, da bodo državnozborske volitve poslale v centralni parlament nenavadno močno skupino, ki bo zastopala očitno revanžno politiko v stilu wilhelmovske dežve Deutschland über alles. Ta skupina utegne postati celo najmočnejša v nemškem parlamentu, ker nastopa v vseh deželah s programom, ki je v bistvu povsod isti.

Jasno je, da bo pomenil tak preokret nemške notranje in zunanje smeri najmočnejši argument v rokah — Polnčarjeve reparacijske in vojaško-kontrolne politike. Šovinistična komponenta hitlerjevcev je baš kot nalašč, da zopet zbliža Anglijo in Francijo in opozori na nevarnost tudi razne pacifiste, ki so imeli doslej sočutje z »ubogimi« Nemčiji. Kakor je z evropskega in človečanskega stališča obžalovati tak preokret, tako nam more biti po drugi strani le všeč, da se pokaže čim prej pravo lice Nemčije, pravo politično razpoloženje Nemcev, o katerem mi nismo nikdar dvomili. Bolje je, da

so karte odkrite in da se ne bo mogoče več prikrivati.

Na drugi strani so bavarske volitve prinesle nazadovanje desničarskih in centumarskih socialnih demokratov, prinesle pa izdatno napredovanje komunistov. Razvoj notranjopolitične strukture gre tedaj v smeri obeh ekstremov, nacionalistično - šovinističnega in imperijalističnega na desni in revolucionarnega ekstremno - socialističnega na levi. Za bodoči mir Nemčije in Evrope ne baš najugodnejši znaki.

Politične beležke

— NSS proti delavstvu in obrtnikom. Kolovodje NSS na shodi in v svojih časopisih kaj radi na široko razkrivajo svojo ljubezen do proletarcev in tudi do obrtnikov. Ena glavnih želj baš teh slojev pa je, da se napravi vendar že enkrat pri bolniški blaginji red, da ne bodo delavci in obrtniki plačevali neizmerno visokih prispevkov takorekoč za prazen nič. Le malokdo ima od današnje uprave bolniške blaginje v služaju obolevosti tako korist, kakršno bi moral imeti. Večji del vseh obrtniških in delavskih prispevkov požre birokratična uprava zavarovalnice in interesi upravičenosti mislijo, da je bolniška blaginja samo zato tu, da se plačujejo ogromne plače za celo »ministrstvo« g. Kocmurja, ki se drži dosedaj samo umetnim putem in v desega svojega namena je celo obrnil hrbet svoji socialistični stranki. Položaj je danes tak, da bi moral vsakdo, ki ima pri bolniški blaginji odločilno besedo, z mirno vestjo nositi pri tem odgovornost le, če z vso odločnostjo nastopi za ozdravilne razmerje pri »Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev«. Ako bi hoteli deljansko in ne le z besedami štiti delavce in obrtnike ter napredek te socialne ustanove, bi morali pristati prav vseh strank brezobzirno pomesti z g. Kocmurjem, ki je kot ravnatelj glavni krivec skrajno škodljivega režima v tem zavodu. A kaj čujemo? Da hoče tako SLS, kakor NSS še naprej držati Kocmurja in z njim dosedanj njegov zlozgodni režim. Zadnji čas so se vršili zelo živahni sestanki g. Kocmurja z g. Jovanom kot zastopnikom NSS v »Okrožnem uradu« ter g. Cvilkom, zastopnikom SLS, katerih namen je bil napraviti z gospodom ravnateljem Kocmurjem kravjo kupčijo na račun delavcev in obrtnikov.

— Neprilike opozicijskega bloka z radičevci gostobesednostjo. Radičevci v Beogradu skušajo na vse načine omiljevati intervjuje svojega gospodarja na Dunaju. Navzile vsemu pa ne morejo preprečiti nezaupanja, ki očitno raste proti njim. Opozicijski faktorji vidijo, da se radičevci v vprašanju ustave in držav ne ureditve držne zveze rezervirano, na drugi strani pa poedinci s svojimi izjavami povdarjajo stvari, ki izlivaajo slab dojem. Tako je n. pr. radičevski poslanec Karlo Kovačević nedavno očitno slavil stare čase, češ koliko bolje se je Hrvatoma godilo pod Avstrijo! Nezaupljivost se pojačuje tudi zato, ker se okrog radičevcev neprestano gnetejo pronesirani komunistični in republikanski elementi. Na banketu v hotelu »Slavija« je končno Kovačević izrazil svoje zadovoljstvo nad izstopom Svetozarja Pribičevića ter se zaletel z nastopno izjavo: »Kdor hoče vladati nasilno je blaznik, ker so padli tudi Habsburgovci, Hohenzollerni in Romanovi.« Nepriljeten utis tega govora je hotel zabrisati dr. Spahlo z besedami: »Mi hočemo, da pod modro dinastijo Karagjorgjevičev in pod modrim kraljevanjem kralja Aleksandra zadobe svojo vrednost postava in pravica.« Večer pri »Slaviji« se je končal z znatno treznejšim razpoloženjem nego je pričel...

— Kako radičevci širijo človečansko republiko okrog Beograda. Prošlo nedeljo se je v Cuburi blizu Beograda vršil nekak radičevski sestanek. Kot glavni govornik je nastopil radičevac Pavao Čaldarevič, ki je po svoje razvijal program mirotvorne in človečanske republike. Pozival je vse republikance v Srbiji, da se zedinijo s hrvatskimi in da po skupnih načelih uredijo državo. Kakor se vidi, so radičevci namah glavni pokretniki ujedinjenja, ne sicer narodnega in državnega, pač pa zemljoradniškega in republikanskega. Vrti se pa vendar le...

— Predsednik Hrvatske Zajednice dr. Ivan Lorković, je v ponedeljek odstopal na Dunaj k Radiću. Kakor navajajo zagrebški »Novosti«, želi dr. Lorković na sestanku urediti končne podrobnosti zastran federacije svoje stranke s HRSS in skupnih kandidatur pri novih volitvah.

— Poljaki in zlet separatističnih »Hrvatskih Sokolov«. Kakor javlja zagrebška »Rieč«, pripravila separatistični »Hrvatski Sokol« za početne dni avgusta nekak zlet, ki mu samostalno daje ime »Zlet slovenskega Sokolstva«. Da bi imel več uspeha s svojimi vabil, skuša eksploatirati žalostno usodo Reke ter oglašja, da se je z odstopom Reke Italiji zmanjšala slovenska zavest in da bo napovedani zlet pomenil protest proti temu. Najprimernejši odgovor je takto vabilo »Hrvatskega Sokola« prešlo od Poljakov, ki so takoj razbrali, da »Hrvatski Sokol«, ki ne more složno živeti z ostalimi jugoslovenskim Sokolstvom, ne more biti nikak slovenski Sokol. Značilno o tem piše slovanofilski »Gazeta Warszawska«, ki je v ožljh zvezah z zunanjim ministrom Zamojskim. Pod naslovom »Zanimiv poziv« namreč izjavja: »Prepričani smo, da se vodstvo poljskega Sokolstva ne bo odzvalo tej

originalni želji, ker bi to pomenilo nedopustno vmešavanje v notranje razmere naših južnih bratov.« Vidi se torej, da so Poljaki spoznali, da bi z udeležbo na tem zletu poslužili hrvatskim separatistom za agitacijo proti Srbom in Slovencem in Hrvatoma in se pregrešili zoper slovensko solidarnost.

— Radičevci kot Jugoslovenci in monarhisti. Opozicijski blok se sedaj na vse mogoče načine trudi javnosti navesti, da so Radić in njegovi pravzaprav — odlični Jugoslovenci. Na ponedeljkovem Davidovičevem sestanku je predsednik Pavlovič »dokazal«, da je bil Radić od nekdaj propovednik narodnega jedinstva, v beograjskih listih se je opetovano zatrjevalo, da so radičevci izročili kralju memorandum, v katerem razkrivajo monarhistično srce in v »Slovenec« čitamo celo, da je g. Maček bil s kraljem na lovu, da ga uveril o svojih »in g. Radića srečnih občutkih. Seveda so to same debele race in ni bilo še potrebno, da vodstvo HRSS v Zagrebu službeno demantira vesti, kakor da bi bili Radić in njegovi kralju sporočili, da priznavajo državo kot kraljevinu in njeno ustavo...

— »Amputirajte ga!« »Beografske Novosti« priobčijo uvodnik pod naslovom »Amputirajte ga!«, v katerem zahtevajo, da se Radiću ne dopusti povratek v domovino. Vse, kar se je zgodilo doslej, dokazuje, da z Radićem ni mogoče delati. To je za naglasiti že pokojni Protić in to trdijo sedaj Ljuba Jovanović, dr. Korošec in Ljuba Davidović. List vprašuje: Zakaj naj bi vabili Radića v domovino, ker je v njegovi stranki mnogo sposobnih mož, ki bi mogli stranko uspešneje voditi?

Po svetu

— Witos odpuštuje v Ameriko. Bivši poljski ministriški predsednik Witos odpuštuje v Zedinjene države, kjer bo študiral organizacijo farmarjev.

— Ameriško posojilo Poljski. Poljska vlada se pogaja z Zedinjenimi državami glede fundacije brezobrestnega poljskega vojnega dolga Ameriki v znesku 150 milijonov dolarjev. Zato pa dobi Poljska takojšnje posojilo v znesku 800 milijonov za opremo poljske zlate banke.

— Težkoče nove Turčije. Pariški »Matin« piše, da postajajo težkoče nove Turčije od dne do dne večje. Narodna skupščina, ki si je bila edina, ko je šlo za odstranitev sultana, se sedaj protivi sprejetju določbe, da mora biti eksekutiva močnejša od legislative. Kemal pašo napadajo in mu očitajo diktatorstvo. Skupščinska večina se je dalje uprla sprejetju člena ustave, ki dovoljuje predsedniku »veto« pri zakonih, katere je že sprejel parlament. Sploh izgleda, da prihajajo Staroturki zopet do velikega vpliva. Kemal paša je zabranil pokopavanje mrtlic v mestih ter je izdal naredbo, da mora biti pokopališče oddaljeno od nasel bin vsaj tri kilometre, od večjih mest pa šest kilometrov. Staroturška opozicija se je temu uprla ter zahteva, da ostane pri dosedanjem običaju. Kemal paša torej nima lahkega stališča pri svojih reformah.

Sodišče

§ Blažljivi vpliv alkohola. Ivan Košelev se je pripeljal z vlakom v Ljubljano iskat službo in zdraviti bolan zob, ki ga je spotom tako mučil, da mu je dobrodušen sosed ponudil polilitersko steklenico slivovke, ki jo je Košelev na dušek izpraznil, nakan so bolečine za nekaj časa prešle. Ko pa je izstopil na kolodvoru, jih je znova začutil in krenil je v gostilno ter s krepkimi požirki uduševal naraščajoče trpljenje. Nato je v živahni vinjenosti skočil na cestno železnico in se peljal do pošte. Ker se je precej priljudno obnašal napram damam v vozu in ni hotel plačati voznega listka, ga je sprevodnik pri pošti zvrlekel na cesto in ga prepustil stražniku. Košelev pa, ki (po zagovoru) sploh ni vedel, da se je bil peljal, je skočil v stražnika in ga obotno poklokoval po obrazu. Za njegovo korajžje ga je deželno sodišče zaslilo na 2 meseca.

§ Rahločutnost. Seznanila sta se oktobra meseca in ničesar nista skrivala drug pred drugim, razen tega, da ji on ni nikdar razodel ljubezni do drugega dekleta. Začela sta shranjevati denar za bodočnost in spomladai sta se nameravala poročiti. Ob lepih jesenskih večerih sta se hodila sprehajati ob Ljubljani in v vse je bilo dobro, dokler mu ni dekle sramežljivo povedala, da je noseča. To pa ga je tako nezasičeno razburilo, da jo je udaril po licu in ji zažugal, da jo bo »razrezal, zmečkal, na drobno sesekjal in v Ljubljano vrgele itd.«, nakan ga je ona v upravičenem strahu naznanila in mu je ljubljansko deželno sodišče prisodilo 6 tednov težke ječe.

§ Cenče. V eni mnogotevilnih ljubljanskih barak pred mestom živi tudi neka precej bojevitá družina, ki polovico dohodkov in časa zapravi pred sodiščem. Vzrok stalnega obiskovanja prijaznega poslopja je bilo zmerjanje, obrekoavanje in prerakanje s sosedi. Najprvo so bila družinska opravila, sedaj pa je prišel na vrsto obštek prigovarjanja k krivicu pri čevanju. Obtožnica je očitala ge. R., da je nagovarjala svoje prijatelje in znance, da naj v tekoči pravdi pričajo zanjo, da si nima prav. Obtoženka je vse zanikala in podtaknila zlobni namon zavijanja rečnice nasprotnici: »Kajti jaz imam karakter, ona ga pa nima«. Predsednik: »Pa ste bili že parkrat zaprti?« »Ne, nikdar, saj moj mož več, jaz sem se poročila kot vojak in nisem bila nikdar zaprta«. Bila je oproščena.

Jubilej beograjske glasbene šole

21. septembra 1899 je »Beograjsko pevsko društvo«, okoli kojega se je tedaj zbiral vse glasboljubne srbstvo, na prigovarjanje skladatelja Stevana Mokranjca, Cvetka Manojlovića in Stasa Biničkega osnovalo »Srpsko muzičko školo«. Zavod se je začel brzo razvijati in danes se bliža svojemu cilju — preureditvi v konservatorij.

V prvem letu svojega obstoja je glasbena šola imela komaj 41 učencev. Prihodnje leto je število poskočilo že na 57. V sedmem letu je pouk gojencev že toliko napredoval, da se je lahko vršila javna produkcija v Narodnem gledališču. Iz vrst tedanje generacije je poleg drugih izšla današnja koncertna pevka in pedagoginja gdca Ivanka Mrlutinović, profesor g. Miloje Miličević, profesorica Jelena Dokić, čeljat profesor Jovan Mokranjac in član beograjske opere g. Dragutin Riznić.

Pokojni skladatelj Stevan Mokranjac svest si velikega pomena zavoda, je tedaj na šoli ustanovil tudi učiteljski odelček, ki je imel v prvi vrsti nalogo vzgajati dobre glasbene učitelje za pouk petja na srednjih šolah. Iz tega oddelka je izšla cela vrsta izbornih pevovodij, ki so si stekli za srbsko pevsko kulturo velike zasluge.

Leta balkanske in svetovne vojne so zatekla glasbeno šolo v najhujšem razvoju. Vendar delovanje zavoda tudi v nemirnih časih ni prenehalo. Del učiteljskih sil, ki so ostale doma, je nadaljeval delo utemeljitelj zavoda. Po osvobođenju je šola prišla naravnost v zamah — danes slavi institucija svojo 25letnico, ki se je te dni proslavila z velikimi svečanostmi.

Glasbena šola v Beogradu šteje sedaj okoli 800 gojencev in zaposluje 25 učiteljskih moči. Vodi jo ravnatelj Jovo Zorko in poleg drugih je na njej tudi nameščen slovenski rojak, kapelnik beograjske opere g. Brezovšek.

Borza

8. aprila.

ZAGREB. Na elektnem tržišču tendenca nespremenjena. Zanimanje za Slavensko je bilo nadalje veliko in ji je tečaj poskočil dalje na 181. Precej povpraševanja je bilo po Eskompln. Pri industrijskih papirjih je čvrstejša Eksploatacija. — Na deviznem tržišču je bila tendenca precej nestanovitna. Tečaj je bil v glavnem ua včerašnji bazi. Italija je napram včeraj le neznatno slabša. Blaga je bilo dovolj, a povpraševanje v fekih je bilo skoro vse pokrito s strani Narodne banke. Promet je bil kakor običajno precej slab. Največ se je trgovalo v devizah Dunaj, Italija in Švica. Notirale so devize: Amsterdam 8000 do 3080, Dunaj 0.1187 do 0.1157, Budimpešta 0.1025 do 0.1025, Bukarešta 0 do 42.25, Italija izplačilo 357.10 do 360.10, ček 356.85 do 359.85, Kristijanija 0 do 1120, London izplačilo 350.5 do 353.5, ček 349.5 do 352.5, New-York ček 80.25 do 81.25, Pariz 466.5 do 471.5, Praga 240.5 do 243.5, ček 240.25 do 243.25, Stockholm 0 do 2145, Švica 1413.3 do 1423.3, ček 1412 do 1422; valute: dolar 79.5 do 80.5, aK 0.1145 do 0, mK 0.10 do 0, lej 39.25 do 42.25; efekti: Trgobanka 49 do 50, Eskomplna 145 do 146, Kreditna Zagreb 144 do 145, Hipotekarna 73 do 74, Jugoslavenska 124 do 125, Ljubljanska kreditna 242.5 do 244, Prastedioma 920 do 930, Etno 138 do 140, Slavenska 127.5 do 131, Srpska 140 do 141, Eksploatacija 182.5 do 157.5, Sečerana Osijek 1285 do 1310, Isis 69.5 do 67.5, Narodna žumska 115 do 116, Nihag 127.5 do 130, Gutmann 975 do 980, Slavenska 425 do 430, Slavonija 139 do 143, Strojne 0 do 200, Trbovlje 710 do 715, Union 800 do 0, Vevče 175 do 0, 7 od investicijsko 66 do 68, Vojna škoda 144 do 148.

BEograd. Vse devize popustile. Narodna banka je intervenirala nekoliko deviz na Švico in morala kriti večino povpraševanja v devizi na Italijo. Večji promet je bil v devizah na Švico in London, dočim je bil v drugih devizah neznamen. Notirale so devize: Amsterdam 3025 do 3042, Dunaj 0.1146 do 0.1148, Bukarešta 42 do 42.5, Zeneva 1415 do 1417, London 350 do 350.5, Milan 358 do 359, New-York 80.55 do 80.65, Pariz 471 do 472, Praga 242 do 242.25, Sofija 59 do 60; efekti: 7 od investicijsko 67.

Curih: Beograd 7.125, New-York 372, London 24.79, Pariz 38.30, Milan 25.35, Praga 17.125, Budimpešta 0.008, Bukarešta 3.15, Sofija 4.10, Dunaj 0.0080625.

TRST: Beograd 27.80 do 28.10, Dunaj 0.08175 do 0.08275, Praga 66.90 do 67.40, Pariz 180.75 do 181.50, London 97.70 do 97.95, New-York 22.55 do 22.70, Curih 398 do 396, dinar 27.80 do 28.10, dolar 22.50 do 22.65.

DUNAJ: Beograd 877 do 881, Berlin 15.15 do 15.45, Budimpešta 0.90 do 1, Bukarešta 864 do 868, London 307.80 do 308.300, Milan 3159 do 3171, New-York 70.985 do 71.185, Pariz 4157 do 4178, Praga 2105 do 2115, Sofija 506 do 510, Curih 12.405 do 12.455; valute: dolarji 70.569 do 70.960, funti 805.500 do 807.100, lire 3165 do 3185, dinarji 873 do 879.

PRAGA: Beograd 42.60, Rim 153.50, Budimpešta 4.35, Pariz 202, London 147.925, New-York 34.90, Curih 600.50.

BERLIN: Beograd 5.68, Dunaj 6.08, Milan 18.70, Praga 12.71, Pariz 24.54, London 18.205, New-York 4.19, Curih 73.42.

NEW-YORK: Beograd 124.25, Berlin 22, London 439.50, Pariz 500, Curih 17.49, Rim 444, Dunaj 1412, Praga 296.75.

Naši kraji in ljudje

Dr. Hinko Krizman
minister trgovine in industrije.



Poplavi v Podonavju

Beograd, 8. aprila. Sava in Donava še vedno naraščata. Beograjsko pristanišče je že vse poplavljenno, voda prodira vedno dalje v nižje ležeče mestne dele Beograda. Velika nevarnost preči beograjskemu vodovodu, ker se je bati, da bo voda porušila nasip pri Makišinu. Sava ogroža železniško progo Beograd-Topčider. Del Zemuna je pod vodo, ravno tako tudi vsa okolica in skoro celo mesto Pančevo.

Silno so narastle tudi vse reke iz Srbije in Bosne, ki so povzročile ogromno škodo. Poginilo je tudi zelo mnogo živine, zlasti ovac, katerih izgubo cenijo že sedaj na več tisoč.

Po zadnjih vestih je začela Sava pri Brodu že padati, pri Beogradu pa še vedno narašča. Vendar pa je po dosedanjih izkustvih utemeljeno upanje, da bo maksimum dosežen vsak hip, tako da ni pričakovati še večjih nezdod.

Kongres jugoslov. hišnih posestnikov

V dneh od 28. do 30. marca se je vršil v Beogradu prvi kongres jugoslovanskih hišnih in zemljiških posestnikov, katerega se je udeležilo nad 200 delegatov iz vseh krajev naše države. Slovensko društvo so zastopali Zvezin predsednik g. Ivan Frelj, dr. Pavliček z Jesenice, Franc Čuček iz Ptuj in še več drugih. Kongres se je vršil v dvorani hotela Imperial in ga je otvoril zaradi obolnosti predsednika Miljutina Markovića, podpredsednik Udruženja vladnika zgrada i zemlja v Beogradu, Zivojin Moskovljević, ki je po kratkem pozdravnem govoru predlagal, da naj se hišni in zemljiški posestniki organizirajo v skupnem Savezu po vzorcu lastnikov svojine na Francoskem. Naglašal je dalje, da se godi hišnim posestnikom velika krivica zlasti zaradi tega, ker so se v naši državi donesli stanovanjski zakoni po vzgledu drugih držav in velikih mest, kar pa ni primerno za naše kraje, kjer so večinoma manjši hišni posestniki, ki so prisiljeni živeti od dohodka svojih hiš. V interesu hišnih posestnikov je takojšnja ukinitve vseh omejitev. Za podpredsednika kongresa je bil med drugim izvoljen tudi g. Ivan Frelj iz Ljubljane.

Kongres so pozdravili zastopniki vseh Zvez in večjih mest ter slikali brezpravnost, v kateri se nahajajo hišni posestniki. Govorniki so navedli tudi mnogo kričečih slučajev, ki so jih izvršile posamezne stanovanjske oblasti na škodo hišnih posestnikov. G. Frelj je naglašal popolno solidarnost slovenskih hišnih posestnikov z ostalimi v naši državi in pozivljati k skupnemu delu. Omenil je razmere hišnih posestnikov v Sloveniji, ki so v naši državi nedvomno najslabše, ker so ostale najemnine in kronah manjše kakor so drugje v dinariji. Na kongresu so se konstituirali sledeči odbori: 1.) za sestavo pravil, za ustanovitev glavnega Saveza društev hišnih in zemljiških posestnikov cele države; 2.) za izenačenje davkov; 3.) za stanovanjski zakon; 4.) za agrarno reformo in 5.) za ustanovitev skupne banke in zavarovalnice za celo državo. Odbori so delovali v več sejah, nakar so se dne 29. marca na skupni seji vseh odborov odobrile predlagane resolucije in so se pri tej priliki ponovno blizale nevzdržne sedanje razmere hišnih posestnikov in izvedba agrarne reforme v Sloveniji.

V nedeljo ob 2. uri popoldne se je vršilo v dvorani kavarnе Petrograd manifestacijsko zborovanje, katerega se je razen delegatov udeležilo tudi ogromno število beograjskih hišnih posestnikov. Med viharim ploskanjem je bila izražena udanost zborovalcev kralja ter vsej dinastiji. Predsednik zagrebske organizacije Čačković je govoril o potrebi organizacije, predsednik slovenske organizacije g. Frelj pa je tolažil pozdravo posestnikov iz cele Slovenije. Pojasnil je žalostni položaj hišnih posestnikov v Sloveniji in govoril proti podaljšanju stanovanjskega zakona, kar bi imelo nedogledne posledice ne samo za posestnike, temveč bi povzročilo tudi ogromno brezposelnost pri obrtnih, industrijskih ter delavcih. Pozivljati je na skupni boj na odpravo stanovanjskega zakona, kar so sprejeli navzoči z velikim odobravanjem. V istem smislu so govorili tudi zastopniki vseh pokrajin in večjih mest. Med zborovanjem je prišel tudi predsednik Marković, ki je bil sprejet s frenetičnim aplavzom.

Zbor je sprejel sledeče resolucije: Ustanovi se Glavni Savez hišnih in zemljiških posestnikov v kraljevini SHS s sedežem v Beogradu, ki bo v stalnem kontaktu z mednarodnim savezom svojine v Parizu. Slovenija odpošlje v njega tri odbornike. Sedanji Zvez v Sloveniji in na Hrvatskem pa ostaneta še nadalje s svojim delokrogom ter se ustanove podobne zveze še za Bosno, Vojvodino in Srbijo. Vlada se pozivlja, da takoj donese davčno reformo, ki bo slonela na temelju enakga obdajanja in enakga sistema za vso kraljevino. To obdajanje pa naj se vrši od čistega donosa na progresivni način. Resolucija o agrarni reformi ugotavlja, kako neenako se je izvedla agrarna reforma v posameznih pokrajinah in kako so bila z reformo oškodovana zlasti mesta, ker so se zemljiška delila osebam, ki so z njimi spekulirale. Zahteva se dalje suspendiranje stanovanjskega zakona ali vsaj, da se slednji več ne podaljša. Nadaljnja resolucija pripuša Glavnemu Savezu, da prouči ustanovitev lastne banke in zavarovalnice vseh posestnikov. Zahteva se tudi revizija zakona o taksah. Vse resolucije so bile sprejete soglasno in z velikim odobravanjem.

Torba z „milijoni“ na beogradskem tramvaju
Savka Perišić je službenka na beograjski električni železnici in čisti vozove na topčiderski progi. Te dni se ji je pripetila kaj nenavadna dogodivščina. Ob 4. uri pop. ko se je tramvaj ustavil na topčiderski postaji, je našla na nekem praznem sedežu usnjato torbo. Povprašala je okoli sedeče ljudi čigava je, in ko ji ni znal nihče odgovoriti, je vzela torbo pod pazduho, da jo pozneje izroči v remizi. Mimogrede je torbo tudi odprla in glej! V torbi so bili — veliki šopi samih tisočdinarskih bankovcev. Komaj pa je Savka torbo zopet zaprla, je k nji pristopil gospod srednjih let v spremstvu dame ter jo vprašal, če ni morda kaj našla v tramvaju. Savka je pokazala torbo in gospod je takoj dejal, da je to njegova torba in je zahvalen, da mu jo vrne. Savka se je nekaj časa oklevala in obnavljala ter se izgovarjala, da ne more izročiti torbe, v kateri je toliko denarja. Rekla je gospodu, da bo izročila najdeni predmet z nedotaknjeno vsebino svojemu predstojniku v remizi. Na te besede pa sta gospod in gospa Savko napadla in ji iztrgala torbo iz rok. Savka je zagnala krik, ki ji pa ni nič pomagal. Gospod je prišel na originalno idejo. — Vzel je iz žepa listič in napisal nani: »Savki Perišić, Topčider. Prejel sem od Vas torbo za akte, katero sem pozabil danes v vozu št. 121. Beograd, 4. aprila. Pavle Radić.«

Listek je bil napisan s svinčnikom v cirilici. Na drugi strani je pisec zabeležil višino svote, ki je baje bila v torbi, in sicer: 1.700.000 Din ali 6.800.000 K. Savka je zvečer z listkom prišla v uredništvo nekake beograjskega dnevnika in povedala celo stvar kakor je tukaj popisana. Uredništvo je takoj poslalo k poslanec P. Radiću svojega poročevalca, da se informira o zadevi. Radić pa je dejal, da o stvari nič ne ve, ker ni bil niti v Topčideru, niti ni imel s seboj. Šolski del obsega Lavtarjev sestavek »Praktično računanje na višji stopnji osnovne šole« in Spreitzerjev članek »Iz prakse za praksu«. Razgled je obilen in prinaša poročila o slovtvu, časopisih in drugem. »Ženski svet« glasilu ženskih društev v Juljski Krajini prinaša v marčevski številki portret Zofke Kvedrove (dr. J. Lah). »Mlada leta Pavline Pajkove«, Zorčev »Valerijo, hči cesarja Dioklecijana«, Jarčev »Razhod na gori«, »Pirovni kolači«, Širokovo pesem »Bolnik« in podobno gradivo. — Uprava lista za Jugoslavijo je v Ljubljani, Karlovska cesta, 20. »Socialna misel« za mesec marec je izšla z vsebino: »Misli o jugoslovanskem nacionalizmu« (Josip Jeraj), »Centralizem in federalizem v Nemčiji« (Friedrich von Lama), »Stanje ruskega gospodarstva in vprašanje priznanja Rusije« (Karel Potočnik), »O moralni indiferenci bogastva« (Aleš Ušeničnik), »Mir ali nova vojna?« (Cosmopolita) ter »Anketa o verskonravstvenem prepovedu« (Wittig, Levičnik).

»Slovenska misel« za januar obsega prispevke: »Novo zbranje« (Lojze Ude); »Evzebijski« (Vl. Premru); »A ti si...« (Vl. Premru); »Nekdo v moji poti list« (Fran Onič); »Živela smrt?« (B. Stančič) in zapiske pod skupnim naslovom »Mimogrede«. — »Socialna misel« je glasilo dr. Gosarja in tovarišev, »Slovenska misel« pa izdaja skupina avtonomistov. Poslednja je idejno zelo šibka.

boj torbo z milijoni. Bržčas je torej kakšen prevelj Beograjec osleparil Savko, ki sedaj toži, da je prišla ob bogato nagrado, ki bi jo morala prejeti za svoje poštenje.

Obtožnica proti čarugi in tovarišem

Poročali smo že, da je državno pravdnstvo v Osljeku sestavilo obtožnico proti razbojniku Jovi Stanisavljeviču Čarugi in njegovim tovarišem. Akt obsega 72 strani na papirju pisarniškega formata in je pisan s pisalnim strojem. Prošli četrtek je bila obtožnica prečтана Čarugi in tovarišem. Uradni spis je čital razbojnikom preiskovalni sodnik dr. Ignjič.

Razbojniko so čitanje obtožnice pazljivo poslušali ter so sodnika večkrat prekinili z medklici: »A, to ni tako! Boste že drugače slišali na glavni razpravi!« — Ko je bila obtožnica prečтана do kraja, je vprašal Čaruga, kdo jo je sestavil. Sodnik mu je odgovoril, da ga to nič ne briga in mu je pojasnil samo to, da je obtožnica delo državnega pravdnika. »Povejte temu državnemu pravdniku«, je dejal Čaruga, »da bo moral sestaviti drugo obtožnico! Ta ne drži. Preveč jo je zabelili!«

Po teh besedah je obtoženi glavni roparske tolpe odšel nazaj v svoje okove. — Obtožnica predlaga smrt na vešilih za Čarugo, Pavla Prpiča, nazvanega »Veliki«, Luko Sulentića, Marka Drezgicića, Matevža Krmpotića, Nikolo Mihajlovića ter Ivana Sethoferja. Desetletno ječo predlaga za Stjepana Šikića, Nikolo Prpiča, Dragotina Kovačevića, Marka Bojančića in Jureta Jurkovića. Za dvojico, Mileta Lončarja in Mileta Rupčića se predlaga pet let težke ječe. Preiskovalni material, ki se bo čital na glavni razpravi, tehta skupno 12 kg.

V petek po dnevi so Čarugo odpeljali v gozd, kjer je razbojnik zakopal ubitega Ugljanca in Cirkovića. Oblasti so trupli ekshumirale. Seveda je bil gozd, v katerem se je nahajal Čaruga, obkoljen od močnega kordona žandarjev, kajti razbojniku ni bilo zaupati, da ne bi poskusil pobege, čeprav je bil v močnem spremstvu na vse pripravljene varnostnih organov.

Edino pravi in zanesljivi pocivni prašek in vanilin-sladkor znanke „Adria“.

Dopisi

SELO PRI LJUBLJANI. Sokolsko društvo v Mostah je priredilo v nedeljo v Sokolskem domu na Selu že četrto veseloigro »V Ljubljano je dajnos«. Igralo se je zelo dobro, čeprav je nekaj bivših igralcev izstopilo iz društva. Zeleti bi pa bilo, da se občinstvo še enkrat navadi točnosti, ker s tem samo zavlačuje pričetek predstave.

ST. VID NAD LJUBLJANO. V nedeljo je priredil prosvetni odsek naprednih društev St. Vid - Dravje v dvorani pri »Slepem Janezu« v Zupah trgovaškega bloka »Španska muha«. Kljub slabemu vremenu je bila dvorana popolnoma zasedena. Igra je bila prav dobra; režija je jako spretno premestila burko na domačo tla, jo napolnila z našimi originali in ji dala naše obeležje. Scenarija je bila okusno pogodena. Omeniti je treba pohvalno tudi spretnost igralcev, ki so podali igro naravno, neprisljano in smiselno. Vsi so bili dobro maskirani. Zeli so živalno priznanje in vzbudili splošno željo, da bi nam nudili kmalu zopet kaj slinčnega.

ST. VID NAD LJUBLJANO. Prosvetni odsek naprednih društev St. Vid - Dravje je uprizoril v nedeljo na domačem odru burko »Španska muha«. Igra je dobro uspela in je bilo opaziti le nekaj manjših defektov v razgovoru in to z ozirom na prepočasno upadanje. V splošnem pa igralci tehnično vsi, napredujejo.

Masko dobre, scenerija lepša kot ponavadi. S popolno dovršenostjo je proizvajal vloga Henrika br. Vinko Bitenc in si pridobil splošno simpatijo občinstva. Čekinu, tovarnarju za ženof, je bila izročena ustna kritika. Ema, njegova žena, dostojna, skrbna in imponentna. Njuna hčerka Pavla dobra. Dr. Gerlach (br. Stanko Rozman) domišljav in premeten odvjetnik, je rešil vlogo prav dobro. Burvik, narodni poslanec, je bil mož na mestu. Gusti, njegova hči, je prav zadovojljiva. Tidenmajer je starega skesanega grešnika predstavil v drugem dejanju izvrstno. Veleposestnik Zajc je bil pravi ribniški original. Njegova žena Matilda je povsem zadostila svoji vlogi in je ribniški klobuk povzročil dosti smeha. Vimer, zasebnik, kljub starosti še vedno svež in dovipen, se je v vlogo postaralega samca dobro oživel. Služkinja Mici pridna. Prvo nedeljo po Veliki noči se uprizori Meškova »Matila«.

MEDVODE. Sokol v Medvodah uprizori v soboto dne 12. aprila ob 8. uri zvečer in v nedeljo dne 13. aprila ob 4. uri popoldne »Zaklad«, narodno igro s petjem v 4 dejanjih.

SMARTNO POD ŠMARNO GORO. Preteklo soboto se je vršil izredni občni zbor našega pevskega društva »Zarja«, na katerem je prišlo do popolnega sporazuma. V odbor so bili izvoljeni možje, ki nam po svojem značaju in sposobnosti jamčijo, da bo društvo od sedaj naprej kar najživahnije delovalo na kulturnem polju. Napredna trdnjava, ki se je v glavah naših nasprotnikov majala, stoji sedaj trdnjeje in bodo odsevali iz nje žarki svetlobe v temo, ki obdaja našo faro. Posteni naprednjaki se vesele tega preokreta, ker se bo delalo na to, da se koncentrirajo vsi napredni elementi za skupen boj proti klerikalizmu. Odhoda čakajo velike in težke naloge, ki pa jih bo nedvomno tudi dovršili.

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori v nedeljo dne 13. t. m. popoldne dramatisacijo velikega Tolstojeva romana »Vstajenje« v petih slikah. Pri predstavi sodeluje okrog 60 oseb, originalne ruske velikonočne pesmi poje ruski kvartet. Igra se ponovi na belo nedeljo, to je dne 27. aprila popoldne.

PRESERJE. Dramat. odsek Sokola Preserje uprizori v nedeljo dne 13. aprila ob 15. uri dramo »Stari in mladi«.

LASKO. Dne 6. aprila je uprizoril dramatični odsek Sokola burko »Nebesa na zemlji«, ki je pod spretnim vodstvom režiserja učitelja Kotnika prav dobro uspela. Odlikoval se je posebno Podražaj (Kalteneger), ki je dovršil svojo vlogo upra mojstrsko. Predstava je bila še dosti dobro obiskana, čeprav smo pogrešali marsikatero narodnjaka.

KRANJ. V nedeljo je umrla gospa M. Uranič iz znane rodbine Potočnikove iz Kranja. Naj v miru počiva! — Dramatični odsek Narodne čitalnice je priredil v soboto 300. predstavo »Sladkosti rodbinskega življenja«, ki je izpadla izborna. Pri predstavi je sodeloval tudi orkester Narodne čitalnice. Danes se igra ponovi. — Učiteljsko kranjskega okraja, udruženo v UJU je imelo v soboto običajno zborovanje, na katerem je med drugim predaval profesor dr. Kuščer o Sokolstvu. — Tukajšnje učiteljsko prireja brezplačno večerne učne tečaje za razne predmete. Obisk pa ni primeren.

ŠOSTANJ. Kakor drugje, smo pobirali v nedeljo tudi v Šostanju za trpeče rojake v Nemčiji. To šlovelkoljuno delo je opravila podružnica J. M., njenemu pozivu pa so se drage volje odzvali prebivalci Šostanja brez razlike narodnosti. Pokrajinskemu odboru v Ljubljani je bilo poslanih okoli 1600 Din. Šostanj je odkupil več kakor vse svoje prebivalce. Podružnica J. M. se iskreno zahvaljuje vsem Šostančanom in gospodinjam Potočnikovi, Mayerjevi in Gregorevčičevi, ki so skrbela, da bo mogoče toliko nakloniti v dober namen.

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

svoj prekrasno šolani in krepki glas do čiste popolnosti. Zagrebško časopisje se enodušno sklada v sodbi o neoporečni kreaciji in hvale poleg nepozabnega petja tudi pevčev igro, o kateri pravi, da je bila do zadnje podrobnosti duhovito podana. Uspeh g. Betetta je bil izredno velik. Naš umetnik si je pridobil z njim srca vsega zagrebškega glasbenega občinstva, ki ga bo kmalo sililo vdrgiti. Poleg g. Betetta so v »Brivcu« nastopili: tenorist g. Rijavec, baritonist Primožič in basist Lesić. Vloga Rosine je pela gospa Strozzi. — Kakor doznavamo, računa zagrebška opera naprej ne le z gđ. Zikovo in g. Šimencem, ampak tudi z g. Bettom in Rijavcem. Tako bomo imeli Slovenci kmalu najboljše pevske sile zbrane v Zagrebu.

Zadnja letošnja premijera v Sarajevu. Sarajevsko Narodno gledališče pripravlja kot zadnjo premijero v letošnji gledališki sezoni Schoenherrjevo tragedijo »Otroška tragedija«. Prva predstava drame se bo vršila po gostovanju Hudožestvenikov.

Stiridesetletnico svojega gledališkega delovanja po praznovala 9. t. m. članica Narodnega gledališča v Skoplju ga. Luiza Stanojević, ki bo na dan jubileja igrala vlogo telke Djoke v Sremčevih nedavno dramatisirani povesti »Zona Zamfirova«.

14. mednarodna razstava v Benetkah se odprvi 28. aprila v navzočnosti vseh aranzirjev, zastopnikov vlade in italijanskega kralja.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Sreda, 9.: »Cezar in Kleopatra«. A. Četrtek, 10.: Zaprt. Petek, 11.: »Kamela skozi uho šivanke«. B. Sobota, 12.: »Ana Karenina«. Izv. Nedelja, 13.: »Ana Karenina«. Izv. Ljubljanska opera. Sreda, 9.: »Možiček«. C. Četrtek, 10.: Modna revija. Izv. Petek, 11.: »Traviata«. Gostuje ga. Vesel-Polla iz Zagreba in tenorist Alfonz Weiser iz Prage. D. Sobota, 12.: »Manon Lescaut«. A. Nedelja, 13.: »Sevilski brivci«. Gostovanje ge. Vesel-Polla iz Zagreba in tenorista Alfonza Weiserja iz Prage. Izv. Ponedeljek, 14.: Modna revija. Izv.

Mariborsko gledališče.

Četrtek, 10.: »Hanice pot v nebesa«. C.

Med revijami

»Nove Evrope« zadnja (9. in 10.) številka je posvečena zadrugarstvu in prinaša sledečo vsebino: Mih. Avramović: Zadrugarstvo prema državi. — J. M. Varga: Ideologija zadrugnega pokreta. — M. Yukmir: Zadrugni pokret u Hrvatskoj i Slavoniji. — Gj. Perin: O zemljoradničkom zadrugarstvu u Bosni i Hercegovini. — Mih. Avramović: Zemljoradničko zadrugarstvo u Srbiji. — Lj. Prohaska: Glavni Zadrugni Savez SHS. — Mih. Avramović: Internacionalna organizacija zadrugarstva. — M. Stibler: Zakon o pravnim zadrugama. — St. Filipović: Beleska o mlečarskim zadrugama. — Številka obsega toliko informativnega gradiva o zadrugarskih problemih, da jo bo prečital s pridom vsak zadrugar.

»Jugoslovanska Njiva« je v zadnjem zvezku posvetila uvodno besedo spominu Branka Radićevića. Alfa razpravlja o politični dekadenci, Kuzma Tomašić objavlja novelo »Razopet«, dr. F. Šišić nadaljuje sestavek »Knez Miloš u Zagrebu 1848«, dr. Vi. Dvorniković pa študijo »Hristi, Budha, Schopenhauer«. — V feljtonu poroča Pavle Lagarić o zadnji razstavi beograjskih slikarjev in kitarjev, dr. F. Šišić pa posveča simpatično pisano črtico našemu zgodovinarju dr. Fr. Kosu.

»Popotnik« je izdal 3. in 4. številko v enem zvezku. Izmed razprav bodi omenjeno »Kritično osvetljenje dr. Fr. Zgodeve razprave »Problem vzgoje« iz peresa Dragotina Kvedra, Majstorovičev »Vasa Delavčič« in dr. Fr. Kosov »Mena«.

»Slovenska misel« za januar obsega prispevke: »Novo zbranje« (Lojze Ude); »Evzebijski« (Vl. Premru); »A ti si...« (Vl. Premru); »Nekdo v moji poti list« (Fran Onič); »Živela smrt?« (B. Stančič) in zapiske pod skupnim naslovom »Mimogrede«. — »Socialna misel« je glasilo dr. Gosarja in tovarišev, »Slovenska misel« pa izdaja skupina avtonomistov. Poslednja je idejno zelo šibka.

Domače vesti

* Sestanek kralja Aleksandra z rumunskim kraljem. — Iz Beograda poročajo: Kralj se je včeraj prihajal iz Beja sestal z rumunskim kraljem in kraljico, ki sta se nahajala na potu v Pariz. — Včeraj dopoldne je prisel rumunski kralj v svojem dvornem vlakcu v Ljubljano. V kraljevem spremstvu sta ministri predsednik Brătianu in zunanji minister Duca. Rumunski dvorni vlak se je odpeljal po kratkem odmoru proti Jesenicam in potem dalje preko Avstrije in Švice v Pariz.

* Kralj in kraljica bosta šla v Dalmacijo. Iz Beograda poročajo, da odide kraljevska dvojica takoj po povratku kraljice z Rivijere v Dalmacijo.

* Vprašanje zagrebskega velikega župana. Povodom ulaza, ki se pripravlja v ministrstvu notranjih del o imenovanju velikih županov, javljajo iz Beograda, da bo zastupil svoje službeno mesto tudi pokrajinski namestnik dr. Cimić. Nastopil bo zopet profesuro na zagrebski visoki šoli za promet in trgovino.

* Osebnost. Na Sušaku se je mudil prošle nedelje dr. Baza, župan mesta Praga, s soprogom. Ogledal si je mesto in okolice ter odpoval naslednjega dne v Opotju, kjer ostane več tednov.

* Izprememba v poštni službi. Julija Fajdiga je imenovana za poštarico v Strugah na Dolenjskem, Angela Blekaš pa je na lastno prošnjo odpuščena iz državne službe.

* Notranje ministrstvo proti sarajevski «Pravici». Sarajevska «Pravica» je nedavno objavila vest, da je vlada dala tri milijone dinarjev četvorici džemijetskih poslancev kot podkupnino, da bi šli z vlado. Oddelek za tisk demantira to izmišljeno vest ter javlja obenem, da je vlada zaradi te vesti vložila tožbo proti omenjenemu listu.

* Važno za potnike v Nemčijo. Da se omogoči potnikom, ki potujejo v Nemčijo, nabava potrebnih valut za potovanje, je finančno ministrstvo odredilo, da se na podlagi vidiranih potnih listov brez posebnega dovoljenja lahko pri pooblaščenih bankah in menjalnicah nakupijo tuje valute (dolarji, franki itd.) do zneska 8000 dinarjev.

* Ameriški izletniki v Dubrovniku. — Prošlo nedeljo se je v Gružu izkrcalo 41 jugoslovanskih izletencev in 150 Amerikancev, ki so dospeli na izlet na našo rivijero. Izletniki so bili očarani nad krasoto dubrovaške okolice kakor tudi nad kulturnimi spomeniki Dubrovnika. Odtod so se s parobrodom odpravili dalje, ogledat si Boko Kotorsko.

* Tuja nesramnost v našem prometu. Pišejo nam: Po naših železnica se vozijo tudi spalni vozovi mednarodne družbe Wagons Lits. Družba je po svoji večini francoska, ne kaže pa prav nič, da je koljina upoštevati našo državo in narodno samozavestnost. Spalni vozovi Ljubljana-Beograd imajo n. pr. poleg francoskih nemške napise in edini spalni voz, ki upošteva, če ne naš, pa vsaj drug slovenski jezik, je oni, ki vozi iz Beograda v Prago. To preziranje našega jezika je naravnost sramotno in naša prometna uprava bi morala napraviti konec z enostavno zabrano prevažanja spalnih voz po naših železnica, dokler ne bo naš jezik prišel v njih do primerne veljave. Priporočati bi bilo tudi, da nam družba za naše železnice ne da baš svojih najlepših drugod izranjenih vagonov. Naravnost izvažajoče omalovaževanje jugoslovanskih potnikov pa si dovoljuje družba spalnih voz pri mednarodnih vlakih. Za ponočni brzovlak Trst-Dunaj n. pr. si moraš naročiti posteljo v — Trstu! Jugoslovanske poslovalnice družbe ne sprejemajo naročil in spalni voz v tem vlakcu, ki vozi dober del svoje poti skozi našo državo, je očitno rezerviran le za italijansko gospodo, tržaške in dunajske žufte. Pa tudi če naročiš posteljo, smeš računati, da se bodo na tebe ozirali le, če je omenjeni gospodi kaj preostalo... Zgodilo se je celo, da je tržaška poslovalnica naročilo potrdila, potniku sporočila, da je kupel rezerviran — ko pa je prišel vlak v Ljubljano, je bilo dotično mesto oddano č-

lutskega odličniku. Našo železniško upravo pozivljamo, da nauči slavno družbo za spalne vozove nekoliko respekta!

* Slovenski in slovanski. Znano je, da imenujemo Čehi in Slovaki vse, čemur pravimo mi «slovaško», «slovensko», nam Slovencem pa pravijo Slovinci. Zato ni čuda, da te stvari zmotijo Francozi. V «Comediji» z dne 16. marca čitamo pod naslovom Eu Tchecoslovaquie, poročilo o Milie. Vavpotie, rojene v Idriji cen Slovénie, češ da je ta mlada plesalka zelo priljubljena pri oblinstvu v Ljubljani. Nesrečni češki izraz jih je tako zmotil, da so čisto pozabili geografijo.

* Poostrena kontrola tujcev. Ker se je v zadnjih mesecih po železnica priklatilo znatno število tujcev v našo državo in se je dogajalo, da so med njimi tudi zločinci in tihotapci, je ministrstvo za notranje zadeve naročilo vsem obmejnim postajam in železniškim komisarijatom, da se mora kontrola potnikov iz inozemstva poostri, da se nebi tujcem zabranil prihod v našo državo.

* Predavanje o berbah za Jadran. V vseslovenski dvorani v Beogradu je sinoči predaval univerzitetni profesor dr. Ferdo Šišić članom beograjske podružnice «Jadranske straže» o borbah za Dalmacijo in Jadran do 19. stoletja. To je prvo predavanje v ciklu, ki jih priredi «Jadranska straža», da seznanijo jugoslovanski svet z zgodovino Jadrana.

* Ak. dr. «Triglava» v Zagrebu. Na zadnjem običnem zboru je bil izvoljen za letni semester 1923-1924. sledeči odbor: predsednik: Malerji Boris, cand. med.; podpredsednik: Kozine Makso, stud. vet.; tajnik: Teržan Josip, cand. ing.; blagajnik: Zelko Josip, cand. ing.; gospodar: Ogorelec Ivan, stud. vet.; arhivar: Sotšek Stanko, cand. ing. for.; tajnik II. Okrožen Nande, stud. rer. com.; knjižničarja: Krebelj Srečko, stud. vol. in Kumer Franjo, stud. art.; odbornika: Rauch Metod, stud. pharm. in Fabjan Tonček, stud. for.; revizorja: Kordaš Boštjan, cand. vet. in Zaplotnik Ivan, cand. ing. agr.

* Za Cankarjev spomenik. Gospodična Albina Malavasil, učiteljica na Vrhniki, je izročila odboru za Cankarjev spomenik na Vrhniki vsoto 635 Din kot čisti dohodek pod njeno režijo vršče se predstave «Bankrot». Odbor izreka tej najpridnejši delavki za spomenik, kakor tudi vsem ostalim igralcem najsrčnejšo zahvalo.

* Za Sokolski dom v Cerknici so darovali: Meden F., Begunje, 600 Din, Stergulec Ivan, Ljubljana, 500 Din, H. Francka sinovi, Zagreb, 100 Din, Milica dr. Toni, Ljubljana, 100 Din, Adela Werli, Cerknica, 165 Din, Wenzel Kranje, 50 Din, Logar Anton, Amerika, 1030 Din, Herški Fric, Ljubljana, 100 Din, Kafež A., Kočevje, 20 Din, J. Ogrine, Grahovo, 55 Din, Vidmajer Dane, Cerknica, 100 Din, Turšič Ivan, Cerknica, 250 Din, Brezce Franc, Begunje, 50 Din, dr. Papež, Ljubljana, 100 Din, Švigelj Franc, Brezje, 100 Din, Vinko Arko-Tratnik, Cerknica, 165 Din, Neimenovan 100 Din, Homova F., Cerknica, 300 Din, Jakob Ule, Dol. vas, 100 dinarjev, A. Goljič, 100 Din, Matija Obreza, župan, 500 Din, Trgovska banka, Rakov, 1000 Din, Josip Kastelic, 1200 Din, Jože Kristan, 140 Din, I. Knez, Ljubljana, 100 Din, Gaspari in Fantinger, Maribor, 100 Din, Pogačnik Edvard, 100 Din, Kraševac L., Milonovrh, 100 Din, Parobrodska družba bela zvezda, Ljubljana, 200 Din, Matija Obreza, župan, 300 Din, Homova F., starosta 252 Din, Janez Štrabec, Rakov, 500 Din, Hodnik Matevž, 100 Din, Kraševac Jok, Milonovrh, 180 Din, G. Vidrih, 100 Din, Jos. Kastelic, 250 Din. Za sokolsko knjižnico: Matija Obreza, župan, 100 Din, Posojilnica, Cerknica, 500 Din, Županstvo, Cerknica, 1000 Din. Darovalcem se društvo najlepše zahvaljuje. — Zdravo!

* Nesreča. Dne 7. t. m. je o priliki svojega službenega obhoda iz Vidna v Rajhenburg železniški poduradnik Roman

Kino Ideal

predvaja danes zadnji dan lepo družinsko dramo

Hipermoderna žena

ali Pariški škandal

Jutri četrtek prične se predvajanje senzacionalnega potovnega filma

Skozi džungle in pragozde v južni Afriki

Film sam na sebi je tako znamenit, da je bil od vseh strokovnjakov in naravolovcev priznan kot dosedaj najboljši, kar jih je bilo izdanih. Posnetki so vsi po naravi, ter je zato porabila ekspedicijska družba nad dve leti. V filmu vidi se lov na kite, slone bivolce itd., osobito potovanje skozi prapravlje z voznimi vprežnimi z 20 volmi, potovanje po voznih z avtomobili. Trudapolno prevažanje transportnih sredstev tudi običnostu toliko zabavo, da se obisk zamore le mirno pripraviti, v svet, da hodo vsak zadovoljen. Ta spored je dostopen tudi mladini in se bodo vršile predstave izključno za šolskoobvezne otroke. Pričetek in cena navadno

Vihitli iz Zidanega mosta na prvem mostu tako nesrečno spodrsnil, da je padel več metrov v globoko in dobil hude poškodbe na glavi. Prepeljali so ga nezavestnega v krško bolnico.

* Smrt v tujini. V Clevelandu, največji slovenski naselbini severne Amerike, je bil v garaži poleg svojega doma najden naš rojak Anton Ostanek mrtve. Zadužil ga je strupeni plin. — V clevelandski mestni bolnici je umrl 37 letni Martin Vidrih, rodom iz žužemberške okolice na Dolenjskem. Istotam je umrl tudi Ivan Preskar, ki zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke. Bil je rodom iz Brežic.

* Nesreča z bombom. Pri Splitu sta dva dečka Aleksa Niko in Aleksa Dušan na nekem zidu našla ročno granato. Začela sta se z njo igrati. Granata pa je eksplodirala in na mestu raztrgala Dušana. Aleksa Niko pa smrtnonevarno poškodovala.

Stoji, stoji, Ljubljana...

10. in 14. aprila priredi 1924

Ljubljanski velesejem

v operi MODNO REVUJO.

Predprijave vstopnic pri dnevi blagovni v operi.

Iz Ljubljane

u— Občinski svet Ljubljanski ima jutri ob šestih zvečer redno javno sejo. Na dnevnem redu so med drugim poročila županovom dopisu glede zgradbe Sokolskega doma na Taboru, o novi službeni pragmatiki za mestne uslužbenice, o maksimiranju avtonomnih občin, skih doklad na nove stavbe, o napravi novega regulacijskega načrta za Sisko in o povečanju novega mestnega kopališča ob Ljubljani. V tajni seji se bo razpravljalo o raznih personalnih zadevah ter o prošnjah za obrtne koncesije.

u— Umrla je v visoki starosti 95 let v Ljubljani dobro znana «tetka» Antonija Pirc, majhna, drobna in dobrohotna ženska, ki je svoje dni marsikomu pomagala na ta način, da je oddajala razne predmete še v staro «ferocengo» in sedanjo mestno zastavljalnico. Pogreb je danes, v sredo ob 2. popoldne iz Vožarske poti. Bodi ji zemljica lahka.

u— Umrla v Ljubljani. Zadnje tri dni so bili naznanjeni sledeči smrtni slučaj: Jurij Kirm, hiralac, 21 let; Frančiška Eberl, zasebnica, 75 let; Stanislav Jere, posestnikov sin, 6 tednov; Ivan Korošec, postrežnikov sin, 6 let; Avgust Semolič, čevljar, 35 let; Marko Cents, sin mešarskega pomočnika, 5 ur; Antonija Pirc, zasebnica, 95 let; Marijan Možina, posestnikov sin, 5 mesecev; Hofmann Josip, podjetnik, 68 let; Alojzij Smole, rejnec, 3 leta; Antonija Pogačnik, čevljarjeva žena, 53 let.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom zdravstvenega izkaza je bilo v Ljubljani prošle teden rojenih 30 otrok (17 moškega in 13 ženskega spola), med temi 4 mrtvorojenčki, umrlo pa je 12 moških in 12 žensk, skupaj torej 24 oseb in sicer: 8 oseb za jetiko, 3 za življenjsko slabostjo, 2 za možgansko kapjo, 1 za pljučnico, 1 za dušiljivim kašljem, 1 za škrlatno, 1 za rakom, 11 pa vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov: 1 oseba je bila zavratno umorjena. Na nalezljivih boleznih so obbolele 4 osebe: 3 na davici in 1 na škrlatni.

u— Odbor «Mladosti» naznanja, da se je otvoril v okviru društva glasbeni tečaj za orkester na lok. Dosedaj se je prijavilo že lepo število članov, med njimi nekaj takih, ki imajo že eno do dve leti šole. Vabimo tudi mladino, ki še ni članjena v društvu, da se vpiše v ta tečaj, ki bo imel predavanja in vaje vsak torek in četrtek od 5. do 6. in v soboto od 4. do 5. popoldne. Ker traja vpisovanje le malo časa, naj se vsi čim prej prijavijo in sicer ob šolskih urah v društveni sobi Narodnega doma, prvo nadstropje, levo, ali pa pri g. Šimnovcu, Cerkvena ulica 21.

u— Izobraževalno in gospodarsko društvo za dvorski okraj ima svoj redni letni občni zbor v petek 11. t. m. ob 8. zvečer v društvenih prostorih, Pred igriščem 1. Prosimo člane, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

u— «MA VLAST», simfonična pesnitev Bedriha Smetane se ponovi na nedeljski matineji v Unionu dopoldne ob 11. uri. Vstopnice v Matični knjigarni. u— Pevsko društvo «Ljublj. Zvon». V sredo in četrtek skupna vaja, obkrat ob 7. zvečer.

u— Predavanje Jugoslovanske, češko slovaške Lige v Ljubljani. Jugoslovanska češkoslovaška Liga v Ljubljani priredi v četrtek, dne 10. aprila 1924 ob 20. v srebrni dvorani hotela «Union» predavanje o temi: «Preporod češke duševnosti v letih devetdesetih» (s posebnim ozirom na literaturo). Predavatelj dr. Ferdo Kozak se bo v glavnem bavil s kulturnohistoričnim ozadjem moderne češke literature tvorbe od početka realizma in naturalizma do novejših smeri od preloma stoletja, kakor se je oblikovalo doma na Češkem pod vplivom živahnega razvoja stvarne, svobodne kritike. To dobo, katere početki so tesno povezani z nastopom T. S. Masaryka, izpolnjuje ostra literarna revolucija, ki je v smislu svobodne kritike očistila ozadje od predsodkov, izvedla revizijo dotakratnega literarnega ustvarjanja, razbila fantom avtoritete in dvignila češka kulturna obzorja v višino večnočloveških stremeljenj in resnic. Iz teh razlogov je z ozirom na razvoj češkega naroda in tudi kot splošno kulturnohistorični pojav brezdvomno eno najzanimivejših epoh češke literature in kulturne zgodovine. — Vabimo zlasti univerzitetne in akademske kroge, da se udeležijo tega predavanja. Vstop prost.

u— Predavanje v «Pravniku». V četrtek, dne 10. aprila t. l. bo predaval na sestanku društva «Pravnik» g. dr. Ivo Belin (Zagreb): «Problem valorizacije u bilancama dioničarskih društava». Predavanje je točno ob pol šestih popoldne v pravosodni palači št. 79 (I. nadstropje). Gg. člani vabljeni, gostje dobrodošli.

u— Predavanje v društvu «Soča». V soboto 12. t. m. predava v salonu pri «Levu» g. dr. Fran Cadež, profesor na realki v Ljubljani, o skrivnostih elektrike. Po predavanju prosta zabava pri kateri sodeluje iz prijaznosti orkester Sokola I. Začetek točno ob 20.30. Vabljeni vsi. Vstop prost.

u— Sokol I. v Ljubljani priredi tudi letos svojo veliko tombolo z zelo bogatimi dobroti, dne 18. maja t. l. na Kongr. trgu v prid zgradbi doma na Taboru. Tombola obeta biti ena najbolj bogatih, kar se jih priredi letos. Bratje in sestre razpečevajte pridno tablice, komad po Din 2.50.

u— Podpredsednik Mestnega udruženja F. S. uraduje vsak ponedeljek in soboto od 2. do pol 4. ure v prostorih Centralnega tajništva, arena Narodnega doma.

u— Zadruga mešarjev in prekajevalcev vabi člane na redni letni občni zbor v nedeljo 13. t. m. ob 10. dop. v vrtnem salonu g. Košaka. Načelstvo.

u— 27. aprila mora vse, staro in mlado, na Kongresni trg, kjer se bo nudila najiminitnejša zabava pri javni tomboli nižjih poštinih in brzojavnih uslužbenec. Karte prodajajo vsi pismonošci v Ljubljani. Šiški, Viču in v Mostah ter vse trafike po 3 Dig. Začetek ob 15. uri.

u— Meso na cesti. Dne 6. t. m. je v jutranjih urah opazil sprevednik cestne železnice Franc Berlič, ko se je vračal domov, ležati na Dolenjski cesti poleg hiše št. 28 dve vreči. Ko si jih je ogledal je našel notri okrog 50 kg nasoljenega svinjskega mesa, ki izvira iz tat-

Danes zadnjikrat krasna, elegantna hiper-moderna razkošna drama

iz življenja artistov

Na robu prepada

v glavnih vlogah Alfons Frydland Aud Egede Nissen.

Predstave ob 3., 5., 7., 9. in 9. uri

Kino Liublianski dvor

Soboto 12. aprila otvoritev in prva prodaja ostankov blaga

za obleke in perilo po skoro polovični ceni v prvem nadstropju hiše št. 10 na Krekovem trgu v Tekstil-bazarju.

Ostanki se prodajajo samo vsako sredo in soboto, po pošti pa jih razpošiljamo vsak dan. — Zahtevajte cenik!

Tekstil-bazar - Ljubljana

Krekov trg 10 — I. nadstropje

Vremensko poročilo

Ljubljana 8. aprila 1924.

Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	768.7	9.8	jug	daž	8.8
Ljubljana	14.	767.4	11.7	bresvetra	oblačno	—
Ljubljana	21.	764.1	10.0	jg. zap.	daž	—
Zagreb	7.	769.1	5.0	vzhod	jasno	51.0
Beograd	7.	767.9	9.0	sev. zap.	daž	31.0
Dunaj	7.	768.0	6.0	jg. zap.	mogla	—
Praga	7.	767.1	8.0	—	jasno	—
Pragomost	7.	766.7	2.0	bresvetra	več. jasno	—

VLjubljani barometer nižji temper. višja

Solnce vzhaja ob 5.24, zahaja ob 18.89

Vremenska napoved za 9. aprila: Ne- lo časa. Morda že jutri zopet deževno la stalno vreme. Mestoma lepše, toda le ma- hladno.

vine v vnovčevalnici na Zelenem hribu. Prijavil je najdubo stražnika. Ukradeno meso, ki se je vrnilo lastniku, je bilo vredno 5000 kron.

u— Policijske prijave prestopkov. Od ponedeljka na torek so bili policiji prijavljeni sledeči slučaji: 6 tatvin, 12 prestopkov cestnega policijskega reda, 3 slučaja prekoračenja policijske ure, 5 prestopkov pasjega kontumaca, 1 lahka telesna poškodba in 1 ubeg od doma.

V nedeljo olimpijski dan

Iz Maribora

a— Trgovski gremij je sklenil na letošnjem občnem zboru odkup posameznih trgovcev za darila raznim društvom. Trgovci bodo svoje letne prispevke, namenjene društvom, oddali pri trgovskem gremiju, kjer bo poseben odbor razdeljeval društvom letne podpore. Trgovci dobijo od gremija tozadevne tablice, ki bodo razobešene po trgovinah.

a— Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Mariboru priredi v nedeljo, dne 13. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani drž. vinarske in sadjarske šole dve predavanji in sicer: a) Zbiranje poljskih miši z Löfflerjevim tifuznim bacilom (predava ravnatelj kmet. kem. preizkuševališča gosp. ing. Mohorčič); b) Glavne napake pri sajenju sadnega drevja (predava gosp. prof. Priol). Po predavanjih se vrše zadevne demonstracije na šolskem posestvu. — Radi aktualnosti in zanimivosti prireditve se pričakuje polnoštevilne udeležbe članov podružnice, povabljeni pa so vsi, ki se zanimajo za ta vprašanja.

a— Nalezljive bolezni. Mestni fizikat javlja za pretekli teden v izkazu nalezljive bolezni: 12. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani drž. vinarske in sadjarske šole dve predavanji in sicer: a) Zbiranje poljskih miši z Löfflerjevim tifuznim bacilom (predava ravnatelj kmet. kem. preizkuševališča gosp. ing. Mohorčič); b) Glavne napake pri sajenju sadnega drevja (predava gosp. prof. Priol). Po predavanjih se vrše zadevne demonstracije na šolskem posestvu. — Radi aktualnosti in zanimivosti prireditve se pričakuje polnoštevilne udeležbe članov podružnice, povabljeni pa so vsi, ki se zanimajo za ta vprašanja.

Šah

Mojsirski turnir v New-Yorku.

Boj za prvenstvo na mojsirskem turnirju postaja vedno srditejši in zato tudi bogatejši na senzacijah. XIV. in XV. kolo je prineslo nov popola preobrat na vodilnih mestih in je bil Reti, ki je bil po XIII. kolu še voditelj, potisnjen sedaj zopet kar na četrto mesto. Z dvema stajajma zmagama pa je prevzel vodstvo svetovni mojster Capablanca, ki v prvem delu turnirja ni bil dobro razpoložen a je zato v drugem delu vedno bolj v svoji formi in elementu.

Senzacija XIV. kola je bil boj med najmočnejšima igralcema Capablance in dr. Em. Laskerjem. V sijajni igri je mladik Kubance Capablance po 50. potezah prisilil starega svetovnega šahovskega prvaka dr. Laskerja, da je kapituliral. Doktor Lasker je doživel s tem svoj prvi poraz na turnirju. Igra Aljehin-Maroczy je končala remis, Bogoljubov je po 57. potezah porazil Edvarda Laskerja, dr. Tartakower Marshalla. Partija Janowski-Yates je bila po 63. potezah prekinjena.

XV. kolo je prineslo novo senzacijo. Zastopnik moderne dunajske šole, Reti, je namreč doživel v boju s slabejšim Marshallom nepričakovan poraz in bil s tem potisnjen zopet v ozadje. V kombinacijah znani ruski šampijon Aljehin je gladko potolkel Yatesa, ki je kapituliral že po 32. potezah. Capablance je po 46. potezah porazil Janowskega, Bogoljubov po 65. potezah dr. Tartakowerja. Partija Maroczy-Edvard Lasker je bila prekinjena. Dr. Em. Lasker je bil prost.

Stanje po XV. kolu je sledeče: Capablance 9 in pol, Aljehin in dr. Lasker 8 in pol, Reti 8, Bogoljubov 7, dr. Tartakower 6 in pol, Marshall in Maroczy 6, Edvard Lasker 4, Janowski in Yates 3 in pol.

Iz življenja in sveta

Leo d' Orfer

Prošli teden je umrl v Parizu iskreni prijatelj našega naroda, velični sodrinski našega lista, francoski pisatelj in publicist Léo d'Orfer v starosti 65 let.

Léo d'Orfer ali A. Pouget d'Orfer iz Aveyrona, kakor se glasi njegov krstni list, je v francoski javnosti dobro ime. V mladih letih je pokojni izdal kakih sedem zvezkov poezij in je veljal nekaj časa kot voditelj simbolicizma. Kot vojak je služil po Afriki ter ob tej priliki prevel več drobnih spopadov arabskih plemelj, ki mi jih je poklonil, ko sem ga pred tremi leti poselal v podstrešnem stanovanju blizu Panthéona. Bil je že ves protinast in napol slep, a vendar mi je šel za roko in pomagal spraviti v dnevnik «La Presse» članek o Koroski.

Pisal je ljudske romane in novele, celo igračke, vedno pa se je bavil s častništvom. Sodeloval je baje pri 2000 listih, od katerih jih je več sam ustanovil. Posebnost njegova so bili članki o kuharski umetnosti, ki jo na galskih tleh obravnavajo čisto prav darovito moške. «Jutro» je večini poljšil sestavke o pariskih dogodkih, ogromnega kulturno - zgodovinskega gradiva ter anekdot o pisateljih je napočil v dveh debelih spopitih «A travers le Symbolisme».

Posebno hvalo pa smo dolžni Jugoslovani neumornemu d'Orferu, da je s šrom Jovanovićem pofrancil «Srbske junaške pesmi», ki jim je l. 1916. pokojni Vesnić napisal lep uvod. Francoska Akademija je prevajalcu poklonila leposlovno nagrado za uspešno izdajo. Razen tega je pripravil še eno tako knjigo, «Le Goulo Serbe», o kateri pa ne vem, je li se zagledala bel dan. O srbski poeziji je razpravjal l. 1918. v mesečniku «La Patrie serbe», ki se je pozneje prelevila v «Revue Yougoslave», kjer je tudi sodeloval. «Grande Revue» je priobčila l. 1919. njegovo «Jugoslavija in njeni pesniki», kjer obravnava starejše hrvatske in slovenske domorodne pevce. Za nas Slovence se je še posebej zavzel v brošuri s slikami o italijanskem nasilju proti našem narodu v Trstu. Le Pogrom antislovence v Trieste du 1. août 1919.

Med izvirnimi proizvodi iz jugoslovenskih motivov hočem navesti samo modeljanko «Milica», ki se je uprizorila med vojno na nekem pariskem odru; potem ilustriran romaneček Epopeje serbe, pesnitev «Prebujenje» na proslavo kraljeviču Marku; ta umotvor je nagradila Cvetna Akademija v Toulousei, ki letos obhaja svojo stoletnico.

D'Orfer mi je v svojem duhovitem bežanju večkrat izrazil željo, da bi si ogledal sinjo Adrijo ter potoval po naših krajih. Bolehnost in sedaj bela smrt mu nista dovolila izvesti tega čarja.

A. Debeljak.

Nemška povodeuj

Nemška vlada je izdala naredbo, ki omejuje Nemcem potovanje v tujino. Vsako dovoljenje za tako potovanje bo veljalo 500 rentnih (zlatih) mark. Ta prepoved je prišla nepričakovano in razburila celo nemško javnost, ki ugiblje kakšne vzroke ima vlada za tako zabrano.

Treba pa je pogledati samo v svetovne časopise zadnjih tednov, pa nam bo položaj takoj jasn. Italijanski listi tožijo, da je Italijo preplavila «onda tedesca», ki se je vtila preko Alp na laške ravnine. Milanski «Corriere» meni, da se je do danes okrog 70.000 Nemcev vsulo od Alp tja doli do Sicilije. Vsi hoteli ob Gornji Adizi, Gardskem jezeru, v Genovli, San Remu, Palermu, Rimu in Benetkah so z njimi prenapolnjeni. V Milanu se je tujska sezona začela poldrugi mesec prej kakor navadno in to vsled navala Nemcev, ki so zasedli tri četrtine prostih sob. Sobe najemajo vneprej

v masah in gostilničarji si obetajo silajno sezono. Vzrok tega navala je nemška rentna marka (vredna okrog 5 lir), ki je pridobila na stabilnosti, ker je nemška vlada omejila njeno izdajo na 4 milijarde, zavarovane s hipotekami na nepremičnine.

Večina italijanskih časopisov konstatira s presenečenjem kako očitno razmetava denar pripadniki tistega naroda, ki ob vsaki priliki kriči, da vsled revščine ne more plačati dolgov.

Korespondent londonske «Morning Post» javlja iz Taormine vedno naraščajočo naval Nemcev na Sicilijo in pravi, da Nemci razsipajo denar z radodarnostjo «zmagovalnega naroda». — K temu pristavlja «Corriere», da naredi zmagovalec žive skromno, kajti tarejo jih dolgovi in visoki davki. Nemci v Italiji pa žive razkošno, imajo najete najboljše sobe v hotelih, delajo izlete v avtomobilih, za katere so pripravljeni plačati vsako ceno, in pijejo samo šampanjce.

«Morning Post» se čudi, da Nemci tako zapravljajo dolarje in sterlinge, ki so jih prišepkulirali z marko pred par leti. Se bolj pa se menda čudijo Amerikanci, ki so prišli v Italijo še vsi globoko ginjeji od nemške propagande v korist «prestradanih Nemcev» in so našli tu Nemce, ki se goste od jutra do večera.

Tudi nemški listi se zadnje čase zanimajo za ta pojav in izražajo bojazn, da bi ti Nemci znali s svojim obnašanjem mnogo škodovati nemškemu ugledu. Dajejo jim dobre nauke, uče jih «bontona» in jih svare, naj ne hodijo v Italijo v «jagrskih gvanthi» in «gamspartom» za klubom, ker taka obleka v klasični Italiji vzbuja le velik smeh.

Nemška vlada se je začela bati, da bo razmetavanje tujih valut slabo vplivalo na rentno marko in posebno na javno mnenje v Ameriki, zato je sedaj omejila potovanja v tujino. Italijani pa, ki v svojih hotelih vsled nemškega navala ne dobe stanovanj, pravijo: «Per bacco! Kaj bi se le bilo, če bi bili Nemci zmagali!»

× Reforma ženitnega prava v Češkoslovaški. Češkoslovaško Justično ministrstvo je te dni odobrilo načrt novega ženitnega zakona, ki znatno izpreminja določbe starega državljanskega zakonika iz leta 1811, ki je kakor v naših krajih tudi na Češkem še v veljavi. Značaj doživljenske skupnosti obeh poročenecv ostane isti. Zakon se mora skle

niti cerkveno ali civilno, zakon smejo skleniti moški z 18. a ženske že s 16 letom. Ako se po proglasitvi mrtvim enega soproga sklene novi zakon in se kasneje ugotovi, da je dotični soproj še pri življenju, ostane veljaven drugi zakon, ker je bil prvi radi sklenitve drugega zakona pravomočno razveden. Tudi številni zakonski zadržki so osnutek novega zakona znatno skrečli. V koliko bodo te reforme uspešne, bo seveda pokazala šele praksa.

× Falzifikatorji novčanice v Vratislavi. Te dni je bila aretirana v Vratislavi (Breslau) družba 20 ljudi, ki se je bavila s falzificiranjem šleskih provincijalnih novčanice. Sedež falzifikatorske družbe je bil v Leipzigu. Škoda, ki jo ima država radi tega ponarejevanja novčanice je ogromna. Falzificiranih bankovcev se nahaja v prometu toliko, da komunalni banki ne preostane nič drugega, kakor da vzame iz prometa celo emisijo svojih novčanice.

× Budimpeštanski bankir in madžarske oblasti. Pred mesec je pobegnil iz Budimpešte bankir Armin Roth, ki je pustil za seboj 13 milijard madžarskih kron pasiv. Potoval je križen sveta in je naposled dospel v Alžir, kjer ga je policija izvolala in zaprla. Sedaj pa so prišle madžarske policijske oblasti do zaključka, da bi Rothova eskortacija v spremstvu madžarskega detektiva iz Alžira v Budimpešto stala 50 milijonov madžarskih kron. Sklenila je torej, da se Roth odpremi domov samo tedaj, če prevzamejo stroške njegove repatriacije bankirjevi upniki, ki pa gotovo ne bodo hoteli vrhu drugih izgub za Rotha žrtvovati še omenjeno vsoto. Tako bo Roth najbrže ušel zasluženi kazni.

× Tudi Nansen pojde na severni tečaj. Znameniti polarni potnik Fridtjof Nansen, pokreta, akcije za pomoč gladijim v Rusiji, se tudi pripravlja za polet na severni tečaj. Na pot pojde v aeroplani z ruskim zrakoplovcem Rosinakin Obna odputneta iz Moskve v začetku meseca julija.

× Ognjenik Stromboli bljuje datke. Katastrofalna erupcija Italijanskega ognjenika Stromboli se ni prenehala, tem več traja dalje z nezmanjšano silo. Iz žrela ognjenikovega se valijo cele mase lave in pepela, ki groze pokopati vse pod seboj. Bogata kultura vinogradov, ki se raztezajo ob vnožju ognjenika, je že sedaj takorekoč uničena. Ljudje, ki bivajo pod Stromboliem, se stalno izselju



Italijanska propaganda

Nešteto krat so že jugoslovanski listi povdarjali ogromno škodo, ki jo ima naša država, ker vladni aparat ne zna skrbeti za primerno propagando v inozemstvu. Najvažnejši dogodki se lahko odigrajo med nami, zunajni svet ve le malo o njih, čeprav je med njimi mnogo takih, da bi se upravičeno lahko postavili z njimi in da bi lahko znatno korigirali napačne, večinoma slabe pojme, ki jih ima še vedno tujina o nas in naših razmerah.

Drugi narodi so v tem oziru vse drugačni. Njihove vlade žrtvujejo leto za leto milijone in milijone za najraznovrstnejšo propagando v inozemstvu. Naravnost nedosegljivi moštri v tem oziru

so Nemci in Italijani, ki preplavljajo s svojo propagando ves svet. Zlasti Italijani ne zamude nobene prilike, ki jo morejo le kolikaj izrabiti, da opozore na sebe in svojo veličino. Tako so tudi aneksijo Reke in obisk kralja na Reki porabili za ogromen tamtam po celi Evropi. Menda ga ni večjega ilustriranega lista, ki bi ne bil prinesel te ali one slike o tem, saj razpošillajo posebni propagandni biroji kar cele kope klišejev križen sveta. Eden od njih je prišel v roke tudi nam in ga danes priobčujemo. Slika predstavlja prizor, ko slovesno izročajo italijanskemu kralju ključ mesta Reke.

jejo z rodni tal na Sicilijo, ker se boje, da v nasprotnem slučaju pridejo ob svoje življenje.

× Najdražja žena na svetu je glasom poročila pariskega «Matina» gospa Maine Newbury, lastnica velikanskega modne trgovine v Chicagu. Gospa je zavarovana pri neki zavarovalnici za tri milijone dolarjev t. j. približno za četrtilijarde dinarjev naše veljave. Najzanimivejši pri tem pa je to, da dama ni niti lepa, niti duhovita. Zavarovala se je tako visoko samo radi bogate dedščine, katero hoče zagotoviti svojemu potomstvu.

× Vrednost življenja človeka in muške. Brez dvoma je vrednost človeškega življenja večja od vrednosti življenja živali. Toda te dni se je zgodil v Angliji slučaj, ki priča baš nasprotno. V nekem mestecu je deček rešil iz vode potapljajočega se otroka. Meščani so mu čestitali in dobil je tudi malo nagrado. Ne dolgo na to pa se je ob obali potopila ladja in neki mornar, ki je bil že izven vsake nevarnosti se je vrnil na ladjo, da reši svojjo «lubljeno mačko». Ta čin je ganil vse prebivalstvo in mornar je bil odlikovan z medaljo za hrabrost. Oni, ki je rešil otroka, je z ozirom na ta dogodek izjavil, da bo drugič reševal rajši mačke...

× Električna svetloba in rastlinstvo. V cvetličnjakih tvrdke Henderson and Co. pri Newyorku so napravili nove poskuse, da ugotovijo vpliv električne svetlobe na rastline. Vsejali so dvanaest vrst cvetlic in dvanaest vrst zelenjave. Semena so prišla vsa v popolnoma enakomerni prsti v lesenih koritih ki so bila postavljena v dveh vrstah, v sredi se je dal spustiti zastor, skozi katerega niso

mogli prosvetliti svetlobni žarki. Nad eno vrsto so obesili šest električnih svetilk, ki so gorele vsak večer od osmih do ene po polnoči. Nato so zastor zopet zvalili, da bi imeli obe vrsti čisto enako dnevno svetlobo. Zanimivo je, da je električna svetloba pospešila že kalenje semen: rastline, ki so bile zvečer v električni luči, so vzikle že v štirih dneh, one druge pa v dvanajstih — in ta razlika je seveda pri nadaljnjem osvetljevanju vedno rastla.

× Kako je španski pacifist postal slaven. Rektor stare svetovnoznane univerze v Salamanci, Miguel de Unamuno, katerega je poslal fašist Primo de Rivera v prognanstvo, je postal baš s tem činom tako slaven, da se lahko zahvali diktatorju za uslugo, katero mu je izkazal s tem, da ga je poslal v eksil. Unamuno je bil doslej le malo znan izven mej svoje domovine. Zdaj pa se Francozi in Angleži besno trgajo za njegova dela. Ljudje naravnost oblegajo knjižarne in založnike, ki morajo Unamunova dela tiskati neprestano v novih nakladah. Med Francozi dela reklamajo Unamuno Romain Rolland, ki primerja učenjaka s Toistim, dasti je Unamuno prejšnjemu Descartes ali kastiljski Spinoza. V Italiji pa ga na vsa moč hvali in priporoča Gabriele d'Annunzio. Unamuno se kot znanstvenik bavi največ z vprašanji vesti in moralnimi problemi. Napisal je dve posebno znameniti deli: Obstanek Španije in Občutek tragičnosti. V obeh delih utemeljuje svojo vrsto mednarodne morale, izid svetovne vojne daje Unamuno novi teoriji prav do zadnje podrobnosti. Se hitro pobral in jel bežati. Tako bi bil plačal lov na slone kmalu s svojim življenjem.

Književna opomba

Antologija novejših srbske lirike

«Hrvatska Matica» v Zagrebu je storila pred vojno veliko delo, katerega trud se je idealno obnesel v duševnem in gnojnem oziru. Izdala je «Antologijo novejših srbske lirike» v redakciji vseuč. prof. Bogdana Popovića. Prva naklada je bila razgrabljena, druga in tretja istotako. Četrta se je prodajala tako dobro, da ji je danes za petami že peti tisk.

Poglavitno zaslugu ima pri tem seveda prof. Popović, ki je priredil izbor tako, da mu med sestavljalci sličnih antologij težko najdeš premeta. Takorekoč v trenutku preletiš srbsko liriko od Branka Radičevića do najmodernejših. In pri tem se lahko pohvališ, da si igranje pridobil zelo mnogo. Marsikaj si spoznal in prišel do zaključka, da ima tudi srbska umetna pesem svoje moke, ki so jo dvignili na visoko stopnjo.

Peti tisk «Antologije» je oskrbel hrvatska knjigarna Cvijanović. Treba priznati: z okusom in eleganco. Oblika je priročna, čitljivi tisk čeden in jasev, naravnost vabiliv, papir prijetno gladek, spominjajoč na dobre stare čase. Ves čas ko bereš knjigo, te obhaja občutek, da imaš v rokah prvovrstno delo, ki sodi brez pridržka v tvojo knjižnico. Založništvo je vrhunskega nastalo knjigi razne roma nizko ceno: 30 Din. Naročila na «Antologijo» sprejema tudi Tiskovna druga v Ljubljani, Prešernova ulica 34.

„Proletarska knjižnica“

Skorja minljivosti je obdala tudi tiste, katerih ne bi smela obdati, če bi svojo uslogo pojmovali prav: da umetnost ni razredna ustanova. Od zadnje jeseni imamo v Ljubljani tudi «Proletarsko knjižnico», ki je doslej izdala dve knjigi: Vukove «Pravilice Iztoka» in Klopčičeve «Plamteče okove».

Ivan Vuk je priredil enajst pravilic, ki so nastale na podlagi babilonskih, indijskih, mezopotamskih, iranskih, turkaskih, krimskih in velikoruskih virov. Domovina motivov nam jamči, da stvari v originalu niso slabe. Drugeče pa je s prevodom.

Prevajati pravilčno gradivo je težje nego si predstavlja naš prestavljač. Pravilica je literaren produkt posebne vrste in zahteva od prijatelja poleg jezikovne spretnosti tudi skrbnosti, obzirnosti in skrajne tenkočutnosti. Ivan Vuk svoje naloge ni zmagal. Prevajal je na debelo, površno in prezir finese, ki so potrebne pravilici, da te opozi z onim čarom, ki jo opravičuje do eksistence. Vuk ne obvlada niti slovenščine, pri njem so pravilice «slišane» — najboljši dokaz, da avtor ne sliši! Oblika «Zoroastra» je za nas rodinjska. Vuk jo rabi z imenovaniki. Itd., itd. Nuditi mladini tak prevod je, odkrito povedano, predznost. Kot knjigotržni produkt so «Pravilice» posceni: broširane stanejo 10 Din.

Klopčičevi «Plamteči okovi» naj bi bile pesmi. Avtor jih je posvetil Leninu in je s tem odrezal slabo. Če bi namreč pravilno cenil velikega genija ruske proletarske revolucije, bi ga moralo biti srca takega nezrelega posvetila. Klopčičevi pesmotvorci so vsakdanje blago, ki je pesniško samo po obliki. Tu in tam zavrejo iz stihov besedni stav, ki ti pove, da bi Klopčič nemar kaj nepravil, če bi se ne silil k proletariziranju poezije. Možno pa je marksistični entuzijast in kot tak stihotvorec, a ne pesnik. V «Plamtečih okovih» je pokazal, da mu ni pesništvo niti obrt. S takimi proizvodi ne pridemo nikamor naprej, kvečjemu povzdignemo kurz zvedenosti v literaturi, ki je že itak dovolj prazna.

Tudi «Plamteči okovi» stanejo 10 Din in se naročajo pri založništvu: Tiskarna «Merkur», Ljubljana, Gregorčičeva ul.

Kako se dela na trgovsko, društveno in volilno delovanje uspešno propagando? 1297/a
Gotovo samo s množičnim izdelanimi in razširjenimi okrožnicami! Iste si napravite največje in najboljše z DEBEGO-razmnoževalnikom s črkami. 1000 razmnoževanj v izvrinjen strojeplatu na uro. Črkovna omarica ali ali brzoštev s 4300 črkami dobavljajo takoj Glavno zastopstvo AMERICAN IMPORT CO., Maribor, Koroska 24.

Cl. Chivas - Baron:

Slonova osveta

Večer se je delal. Pet ali šest nas je sedelo pri mizi in pilo običajni večerni kozarček žganja. Vsi smo uvažali krasoto indokitajskega večera. Tu in tam so se vlekle po nebu krvavorede proge in mlačen veter je stresal listje banan, ki je ostro žumelo, kot bi škripali tobje.

Chanteblé se je bil vrnil iz Cam-Lo. Ijer je bil že spet moral popraviti telegrafsko progno, ki je bila pretrgana vsled hudomudnosti slonov. Pravil nam je, s kakim veseljem ruvajo ti gorostani četveronožci težke železne droge in se zavijajo v žice.

— Sloni! Proklete živali! je dejal Roylec in zamahnil z roko. Rajši imam, da mi sledi deset tigrov kot en slon. To so najhujšobnejše živali, polne maščevanja kot vrag. Radi njih sem zapustil visoke planote. Kaj so mi storili? Moje krasne cvetoče kavi- ne nasade so mi pohodili, moje poper- ne pljavice uničili. Kolikokrat so me s svojimi trobentami zbudili, sploh ne vem, navado imajo, da delajo sentimentalne promenade ob luninem svitu. Slednjiš sem bil sit in z Lamenthom sva sklenila, da jih bova nekaj podrla.

— Ali ni bil Lamenthe ubit na nekem lovu?

— Nikakor ne! Umorila ga je sloninja. Da, umorila! Saj ni treba, da me tako gledate. Ostanem pri besedi: umorila! In da me boste boljše razumeli, vam hočem povedati povest od začetka:

Neko noč sva se spravila na pot s svojimi boji. Krasen mesečni sij je srebril litanje: človek bi rekel, da so bile potrese s snegom. Skledili smo gozdni stezi, ki naj bi nas privedla do jase, na kateri je rastle slamnata trava, in ki je bila navadno ehajališče slonov. Boji so korakali naprej, oprezo kot mačke. Vsi smo hodili tiho, ne da bi se skoraj dotaknili vojice. Nenadoma smo začuli v nočni tišini zamolklo teptanje in lomljenje dreves: to so bili sloni.

Ali veste, da se vam zdijo v svobodni, v luninem svitu, na jasni, sloni manj okorni? Njih hoja je, če že ne nežna, pa vendar vitka. Streljati v čredo, bi bila najneprevidnejša stvar. Čakali smo, da bi se eden debelookočev oddaljil in padel v jarek, ki smo ga bili izkopali ob robu jase.

Ali so čutili nevarnost? Začeli so se spogledovati in nenadoma je vsa čreda zbežala in izgnila v gošči. Edino velika samica je zacelala. Lamentha

ki je ni videl, se je pokazal iz skrivališča. Ta vražja sloninja ga je začela radovedno gledati. Kaj bo storila?

Lamentha je izgubil svojo hladnokrvnost. Skoraj ne da bi pomeril, je pritisnil na petelina. Žival je bila zadeta v ramo. Divje je zatulila od bolečine in padla na tla. Toda bila je še vedno nevarna.

Boji so blazno bežali po stezi, ali se pa skrili v goščo lisan. Pri klicu ranjene živali pa so se vsi sloni vračali. Snel sem puško z rame, toda Lamentha mi je odmahnil z roko, rekoč:

— Zgledimo, če je še čas, če ne bova preživela žalosten četrti ur. Za danes sem ga že polomil...

Sklenila sva, da bova ponovila ta lov, ki se nama je bil izjalovil. Mesec po tem dogodku sem jahal z Lamenthom proti Quan-Huyen-u. Najina dva mala konja sta stopala v koraku. Naenkrat sta od straha začela razgetati in zapazila sva na rdeči skali, ki se je dvigala nad cesto, okorni obris divje- ga slona. Pokazal sem ga svojemu tovarišu:

— Čudno, da si podnevi tako daleč upa v civilizirane kraje.

— Škoda, da nimava pušk, kaj?

Žival se je čudno obnašala. Dvigala in sklanjala je glavo, kot bi hotela bo-

lje videti in ježno je mrmljala. Jahala sva mimo.

Dva dni po tem sprehodu me je obiskal Lamenthe.

— Zopet sem videl tistega slona. Rekel bi, da je ranjena sloninja... Predvsem, ker šepa, potem pa me gleda tako srepo, da bi dejal, da me hoče spoznati. Preveč dobrodušno res ne izgleda.

— Se vedno na vrhu rdeče skale?

— Se vedno.

— Vzemim puško seboj in ustrelim jo. Preslejo je nekaj dni, ne da bi videl Lamentha. Vodil je gradbo nove ceste proti Djiringu in se vračal utrujen pozno zvečer domov. Šel sem ga povabiti na večerjo.

— In sloni? sem ga vprašal. Ali ne bi ponovila lova?

— Gotovo. Ali so ti napravili kaj škode?

— Ne, toda prvi ponesrečen lov me ježil.

— Mene tudi. To pot ga pa bova malo bolje organizirala.

— Ali si spet videl svojo sloninjo?

— Seveda! Vračal sem se s svojimi delavci in zapazil sem jo na straži na istem mestu. Imel sem puško, ali samokibre v njej. Ne vem, ali jo je puška preplašila, kajti takoj je izgnila.

— Glej, da jo čim prej dobiš. Člo-

vek nikdar ne vé, kaj bi moglo tem živalim rojiti po glavi.

Lamenthe me je spremljal domov.

— Kdaj se vidiš? sem vprašal svojega prijatelja.

— Povabi me v nedeljo h kosilu.

— Dobro.

* * *

Zaman sem ga pričakoval. Vsake četrte uro, potem pa vsakih pet minut sem gledal na uro in skušal čitati ustolovski roman, ki sem ga slučajno našel na polici, ko sem se vselil.

Ena ura! Danes Lamenthe menda ni lačen!

Pol dveh! ... In še vedno ga ni!

Vstal sem, šel čez vrt na cesto. Nenadoma zapazim, kako mi teče Lamenthov boy z blazno izbuljenimi očmi nasproti:

— Gospod, hitro. Gospod Lamentha je mrtev.

— Ali se ti meša?

— Ne, slon ga je ubil.

Na mojo veliko žalost je bilo to res. Moje grozne slutnje so se bile uresničile. Sloninja, ki je bila sledila sledu človeka, je čakala z neumorno potrpežljivostjo na trenutek osvete. Čakala je dolge ure, dolge dneve ... noči in tedne ... sledila je neprestano onemu, ki jo je ranil, ki ji je začel bolečine. Čakala je, dokler ga sreča enkrat sa-

Sport

Priredba dohodnine za leto 1923

Delegat finančnega ministrstva v Ljubljani g. dr. Šavnik je razposlal davčni administraciji v Ljubljani in davčnim okrajnim oblastem razglas, iz katerega povzema najvažnejše:

Finančni zakon za leto 1924-1925. je sprejeli dosedanje predpisi o dohodnini. Je toliko, da se je tako zvali eksistenčni minimum zvišal na 5000 Din, dočim je vse drugo ostalo tako, kakor je bilo urejeno s finančnim zakonom za leto 1922-1923. Znanih mi intencij gospoda finančnega ministra, za katerih pravilno tolmačenje prevzamem osebno odgovornost, odpravljam, da se v tem smislu postopa tudi pri prireditvi za leto 1923, in ponovno napovedam, da naj se priprave za to odmero tako pospešijo, da bo mogoče v najkrajšem času sklicati komisije, vsekakor pa, da bo predpis brezpogojno izvršen do 15. maja t. l.

Da ne prekradate teh terminov, je predvsem potrebno, da se z največjo skrbnostjo varujete stvarne in formalne malverzacije. Pri vseh priznanjih vrednih predpisov, ki jih opazim pri podnih oblastih, sem pri obravnavanju prizivov zadržan z obžalovanjem konstatiral, da netera baš v tem oziru še vedno neodpustno greše. Tako n. pr. sem ugotovil, da se glede poslopij za čisto navadna teža popravila, ki o njih v splošnem ni mo-

goče dvomiti, niti da jih je gospodar takšno izvršil, niti da je moral po današnjih cenah približno plačati vsote, ki jo je ustavil v fasilju, ponekod vslojkepri zahtevajo saldirani računi, ali da se pri takih postavkah, četudi so relativno prav neznatne, takoj začne vrtati, ali niso morda že neobdane investicije itd. Ako s takimi stvarmi izgubljate čas, mi je razumljivo, ne samo, da delo zastaja, marveč tudi, da se davkoplačevalcev prijemlje ozlobojenost. Čas je, da vsi, posebno pa oblasta z velikimi številoma davkoplačevalcev, opustite te razvade, ako individualni razlogi, n. pr. notorična nezanesljivost zavezanca itd., ne zahtevajo kritičnejše presoje tudi teh podrobnih postavk.

Pri dobri volji in smotrenem poslovanju mora biti sedaj stvar tem lažja, ker se je tudi zakonodaja vsaj toliko prilagodila spremenjenim razmeram, da je — kakor rečeno — eksistenčni minimum dvignila na 5000 Din. S tem se vam nudi možnost, da se otreseste tistih malih in najmanjših cenov, ki res niso drugega nego balast, ki ga brez vsakega finančnega haska, ali z veliko potratno časa vlačimo s seboj. Zlasti velja to o večini naših zemljskih posestnikov, ki se po poklicu in dejavnosti počutajo s kmetije. V teoriji in praksi so se že mnogokrat izkazali opravičeni dvomi, ali je dohodnina

kot bistveno denarni davek vobče prikladna oblika davčne obremenitve za te primere, ker tu deloma še prevladuje naravno gospodarstvo in pravilno preračunavanje dohodkov in denar ravno radi tega zahteva neprimerno veliko truda. Ti pomisleki so danes tembolj na mestu, kjer je že zvišanje zemljarine, kakor je bil prinesel zakon o proračunskih dvanajstih letih za julij-september 1923, v precejšnji meri izenačilo nekdanjo ugodnostno davčno stalščko zemljiškega posestnika. Kolikor na celokupni donos ne upliva bližina večjih mest in industrijskih krajev, dobre komunikacije ali osebne razmere, ako n. pr. zavezanec izvršuje še gostilniški ali kak drug obit in podobno — smatram torej za tehnično in stvarno edino umestno, da se pri presoji številnih predpogov davčne dolžnosti te vrste cenovnih postavk z vso liberalnostjo.

Zal pa naša zakonodaja radi komplicitiranosti vprašanja v ostalem še ni mogla slediti gospodarskemu razvoju in nas s tem stavlja pred najtežje priredbeno-tehnično nalogo, ki si jo moremo misliti, namreč da kljub že davno obsoletni davčni meri ne uničimo davčne morale. Če je iz fasilj razvidno, da zavezanec ni hotel prikriti svojih razmer, marveč jih je lojalno in detajlirano pojasnil, je torej samo zahteva razumne davčne politike, da se njegove postavke po možnosti akceptirajo, ako

je pa to po zakonu do cela izključeno, da se takozvani pomisleki po vsebini in obliki štilizirajo tako, da ne upliva kvarno na njegovo dobro voljo. Možnost, da nedostatk zakonodaje z razsodno prakso paralizirate ali pa jih z nerazsodno le še povečate, je dana zlasti pri presoji dopustnih odbitkov in odpisov.

Nedostopnost v vsakem oziru odobravljam le tam, kjer se kopičijo dobički in se skušajo, dasi so dostikrat zasluženi z golo špekulacijo, odtegniti adekvatnemu prispevanju v javne namene. Ponavljam, da ni samo finančni, ampak tudi socialni postulat, da se davčna uprava takim nakanom z vso energijo upre. Ako bi tendence v ti smeri proti pričakovanju tudi v komisijah našle oporo, je Vaša dolžnost, da se poslužite pravice priziva in me takoj obvestite, če bi se to pojavilo v večjem številu, da morem gospodu finančnemu ministru postaviti primerne predloge. V zvezi s tem pa vnovič svarim pred brez kritičnim izražanjem takozvanih vnanjih zakonov, tembolj seveda pred slepo vero v nedokazane in dostikrat a priori nedokazljive, radi tega pa tudi čisto nerabne informacije, ki vam dohajajo ne vedno iz najboljših virov, pa tudi ne iz najboljših namenov. Znani so slučaj, da marsikateri podjetnik samo radi tega še vzdržuje izvesten živ-

ljenski standard, da si ohrani svoj kredit. Ako pa imate po vestni in objektivni presoji zadostne razloge, da smatrate informacije za resnične, se zanašam na takt, na gospodarsko, pa tudi politično prevdarnost svojih organov, da bodo pred vsem v lojalnem sporazumu s Komisijami, ki so se stvarni in objektivni argumentaciji še vedno udale, znali za deti pravo in pravično mejo.

Predpis dohodnine za leto 1923 utedne vsled izpremenjenih valutnih razmer pri marsikaterem davčnem zavezanecu izdatno prekašati predpis dohodnine za leto 1922, po katerem se je dosedaj provizorno pobirala dohodnina. Da ne stanajo pri prisilnem izterjanju dohodnine za leto 1923 neprilike, če bi se taki poviški takoj izirjali, dovoljujem nekvarno olajšavam, ki jih bom priznal na individualne prošnje, za vse cenzite, katerih predpis na dohodnini se za leto 1923 napram letu 1922 zviša za 25 odst, ali več, da izterjajo davčni uradi še ne poravnani preseček v dveh obrokih, in 15. avgusta in 15. novembra t. l. O tem naj se davčni uradi obvestijo brez odloga.

Glede obvestitve davkoplačevalcev o predpisu bodo sledila posebna navodila.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij Jutra.
Odgovorni urednik: Fr. Broševič.
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Veška beseda 50 par

Mali oglasi

Plače vsake besede 50 par. Za "Dopisovanje" in "Svetlo" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki se plačajo vnaprej. Plače se lahko tudi v zametih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložna stvar, za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Službe (dobe)

Likarico
ki bi mi prišla v hišo perilo polik, isčem. Naslov pove uprava "Jutra". 7381

Krojaški pomočnik
in veliko delo, se takoj sprejema. — J. Jekic, Solenburova ulica 6/1. 7382

Gospodična se sprejme
v letu otrokom v starosti 5 in 13 let za popoldanske ure v varno izprehodno in učnega nadzorovanja. — Ponudbe pod šifro "Nadzorstvo" na upravo "Jutra". 7435

Sofer
in auto-montar s dolgotrajno prakso, tizen, se sprejme s plačjem t. l. za prevoz drv in tovornim avtom Torino. — J. Jekic, Solenburova ulica 6/1. 7382

Kuharica
stara 48 let, išče službo k majhni družini. — Posreduje večletna spretnost. Ponudbe pod "Kuharica" na podružnico "Jutra" v Celju. 7436

Uradnik
z večletno prakso, mlad, agil, sprejme vsako uradniško mesto v mestu ali na deželi. Cenjene ponudbe na upravo "Jutra" pod "Dobra moč". 7107

Mlado dekle
išče mesto na deželi za ložje domače delo pri družini brez otrok. Na plačo ne rešitvijo. Cenj. ponudbe na upravo "Jutra" pod št. 970. 7429

Ekonom
s daljšo prakso, mlad, smolen samostojna vodja gospodarskega, vsake vseh gospodarskih del. 18.8.8. primernega mesta na kakšnem veleposredu ali pri lesni trgovini s večjim obratom. Ponudbe na upravo "Jutra" pod šifro "Samostojen". 7109

Notariat
Abs. Jurist z vsemi državnimi izpiti. Šel vstopiti kot notarski kandidat. — Cenjene ponudbe pod šifro "Notariat" na upravo "Jutra". 7294

Kontoristinja
večja slovenska, nemška, vsake strojevala in stenografije. Išče službo v zvezi s poslovanjem. Naslov pove uprava "Jutra". 7271

Prodajam
Šivalni stroj
kompletni, nožen in en ročni, ali samo glava, se proda po zelo nizki ceni. Polna se pri Fr. Ankerhammer, Kolodvorska ulica 8, dvorlože. 7145

Godbeni paviljon
dobro ohranjen, v m dolg in 5 in pol m širok, se po jako ugodni ceni takoj proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7394

100 oken
dobro ohranjenih, se poceno proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7310

Vašed opustitve trgovine
se proda po ugodnih cenah naslednji inventar: popolnoma nova del. tehnika za 1000 Din; pripadajoči uteži za 1000 Din; srednje velika preša za 400 Din; 3 ne-premovljive plombe, 600 Din; dirna peresa, 1750 Din; popolnoma nova kočija 5000 Din. — Prodaja Mirko Stefanovič. — Blago je na ogled pri trgovki "Goban", Sv. Petra cesta 85. 7379

Ostanki za perilo
ostanki za perilo so napredno po polovici ali celo znatno ceni. Ne razumite ugodne prilike. Resliva cesta 30. 30/1, deeno. 7416

Sedlari
Gradi za šumice in sedlarsko platno, nakupite za izdelovalno ceno pri Matek & Schein, Ljubljana, Dalmatinska ulica. 7129

2 kinoaparata
dobro hranjena, znamke "Erneman" in "Pathe", se prodajo za ceno 28.000 Din in 12.500 Din ter pisalni stroj za 2000 Din. Vprašaje pri J. Pogačnik, foto-studio, Ljubljana, Kolodvorska ulica 3. 7404

Poljska drevesa (pluge)
lastnega izuma, preprosti sistem, izdeluje in prodaja J. Fran Medja, kovar, Zagreb, vila Eger, polta Leske. 7362

Tramvi
Prodajam 250 m² prvotnih smrekovih tramov od 6 do 10 m dolžine in od 5/6 col naprej, sistema, ki mi da 50 odstotkov preduma pri sklenitvi pogodbe — pripravim sem tudi plačati za predum 15 odstotkov. Dobava po dogovoru in ogledu lesa. — Ponudbe je poslati na upravo "Jutra" pod "Tramvi 50 odst". 7350

Drva
Prodajam za takojšnjo dobavo 1200 pr. bukovihih suhih drv samih cepilnic (spleti) to blago odgovarja švicarskemu trgu, ter 100 pr. samih okleščkov (prigeli). Zahteva se pri sklenitvi pogodbe 15 odst. kavelje v gotovini, ki se odražata pri zadnjih varnih, drugo pa potem duplikatna voz. lista. — Ponudbe z navedbo cene za 100 pr. francozov Bistrica, Boh. jez. je poslati takoj na narlov: Vila "Ortomir" 105, Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. 7353

Avtoomnibus
za 15 oseb, skori nov, se po ugodni ceni proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7421

Otroški voziček
se proda za 200 Din v Kopališki ulici št. 12/1, Kolesarja. 7399

Otroška postelja
več otroških oblike in perle, se poceno proda na Bregu 2/1 deeno. 7108

Salonska garnitura
z ogledali, slikami, preprogi, razgledali itd., se proda na Dunajski cesti 8/1, deeno. — Ogleda se lahko vsaki dan od 2-8. ure. 7417

Moško kolo
dobro ohranjeno, se proda. Poljski napis 40, na dvorlože. 7387

Vrtnice
nizke, triletnje cepilnice, 40 najlepših vrst, po 10-12 Din komand, za takojšnjo saditev; nadalje rdeče grozdilce, bršljine, gladiolus, nudi slavn. obdelava v mezu in na de. Šel Anton Ferant, trgovski vrtnar v Ljubljani, Ambrožev trg 3. 6195

Velikonočne
in razne druge razglednice, polske potrebščine na deželo, največje pri L. Pavlaček, trgovina papirja, Ljubljana, Zidovska ulica. 6780

Športne pasove
vsakovrstne, najnovejšo modo, moške in ženske, nosilna jermena za pakete, goše ter jermena za mlait, se doba največje v trgovini Frano Podbovšek, Naklo pri Kranju. 7155

Lovcem
turistom, šoferjem, nuži po najnižjih cenah oblike e lojna in angleška home-puna, gumirane dežne plašče, pelierne in rokavnice in valobodova diaka, konfekcijska trgovina J. Maček v Ljubljani na Aleksandrovi cesti št. 12. 6529

Nova moška črna obleka
se proda pod kupno ceno v Knafeljev ulici 7, prilike. 7205

Moško kolo
skoro popolnoma novo, se proda radi bolezn. — Naslov pove uprava "Jutra". 7259

Več različnih motorjev
in dvokolesa, rabljenih in novih, poceni napravljeni. Ljubljana, Karlovača, cesta št. 4. 7323

Opalograph
popolnoma nov — velikost 23/36 cm, se proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7351

Moško kolo
dobro ohranjeno, se proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7210

Zaizane cene za otroške vozičke
Novi modeli. — Posreduje se izdelkov domače tovarne otroških vozičkov in dvokolesa Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovača cesta št. 4. — Istotam se dobijo po spizani novi dvokolesa, malih potni motorčki, šivalni stroji in pnevmatikah ter se sprejemajo v polno popravilo za emajliranje in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Proda se tudi na obroke. Cenilki franko. 760

Katica, povej mi,
kje si kupila posoda? Ali ne veš, da se kupi najboljši pri celnuu, Maribor, Glavni trg? 191

Avto
Laurent-Clement, 16 HP, starejšega modela, se proda za 35.000 Din. — Voz je dobro ohranjen ter ima skoro novo pnevmatiko. Naslov pove uprava "Jutra". 7323

Več vagonov remeljnov
35 x 70, 40 x 80, 70 x 70 in 80 x 80, III. vrste, kupim. Ponudbe pod "Bois" na upravo "Jutra". 7329

60 m² jelševih plohov
60-80 m², nežamane, od 2 m naprej, kupim. Ponudbe pod "Bois" na upravo "Jutra". 7425

Kompletna žaga
lahka, venetijanska, lahka cirkularna, lokomobila 8-14 HP se kupi. Slokar, Celje, Zagrad 28. 7372

Ježice
kupi trdka Josip Renko, Sevnica ob Savi. Povzročene ponudbe opremitve s množino in ceno. 7028

Vreče za oglje
kupim. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Vreče". 7278

Vaško množino desk
20, 25, 30, 40, 50 cm, III. vrste, kupim. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Takojšnje plačilo". 7370

Išče se pekarna
na deželi v našem takoj ali pozneje. Plemenite ponudbe na podružnico "Jutra" v Mariboru pod "Pekarija". 7343

Alotij Janežič
klobučarna
Marja Jogič
modistinja
LJUBLJANA, Slomškova ul. 27
priporočata veliko izbiro damskih modernih slavniki v vseh barvah po tovarniških cenah. Popravila v moderne oblike se točno izvršujejo v lastni delavnici po solidnih cenah. 1509/3

Hiša s trgovino, gostilno
in vsem inventarjem, 2. gorda, 2. nivoja, 1. travnik, v bistri elektr. razsvetljavi, stoji na prometnem kraju, pripravna za letovišče in letno trgovino, se takoj proda za 250.000 Din. — Polovica takoj, druga polovica po dogovoru. Naslov pove uprava "Jutra". 7363

Lepa parcela
pri juž. kolodvoru, se ceno proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7393

Polovica hiše
s takojšnjim dvoletnim trgovskim lokalom, prometno prodišče Ljubljana, napravljen za 125.000 Din. Josip Šale, Ljubljana, Sv. Jakoba nabr. št. 29. 7411

Lepa prilika
Hiša v Mariboru, z vodo in elektr. razsvetljavo, se proda po nizki ceni. — Zamenja se tudi proti dobavi lesa. Sipaovanje takoj na razpolago. Informacije daje pisarna dr. Vindolava Pegens, odvetoika v Ljubljani. 7238

Hiša s gostil., koncertjo
kakor tudi več starih oken, postelj in drugih stvari, se proda. — Ponudbe pod šifro "Gorenjsko" na upr. "Jutra". 7137

Enonadstropna hiša
s 15 prostori ter prostorno klet v kateri se nahaja gostilna, za prenevanje tuj. zvez. prostorno dvorlože, gostilniški vrh s prostorno verando, zvonarsko posteljo in zelenjarni ter Protor in primeren za vazo obrt ali trgovino in vazo obrt. Hiša stoji nasproti farne cerkve v Menzlu (večjem trgu). 20 minut od železniške postaje. V hiši je napeljana elektr. razsvetljava, vodnjak na dvorloži. Poleg je tudi zemljiška parcela (3000 m² površine) in 24 jehov naravnih voda, seže do celini, se radi preprosto, se ugodno proda. — Voz pove Veleklia Gregor v Mariboru. 7318

Službe (iščejo)

Službo iščem
pri lesni industriji. — Imam mnogo prakso in sem samostojen tudi dvojevalni injevod. — Iščem službo v lesni industriji. — Ponudbe pod "Služba" na upravo "Jutra" pod šifro "Les". 7174

Trgovski pomočnik
v blazni in trgovini mestu, ki bi mi sprejel v mesto in na deželi. — Voz je tudi vso stroko. — Ponudbe pod "Trgovski" na podružnico "Jutra" v Celju. 7197

Dekle
12 let staro, šel vstopiti v 4. letnik, ki bi mi prišla v hišo perilo in vso stroko. — Voz je tudi vso stroko. — Naslov pove uprava "Jutra". 7381

Vinograd
v bližini Krakova, obstoječ iz 3 orlov samega vinogorja, sadovnjaka in gošda, s sadovno hišo in zvonarsko posteljo, bota opremljeno kletno oropje in druga in-ventarja, se proda za Din 400.000. Ponudbe pod šifro "Dobrihčeno" na upravo "Jutra". 7305

Večji lokal
s stanovanjem v sredini mesta, pripraven tudi za pisarno, se odda takoj. — Naslov pove uprava "Jutra". 7431

V najem
trgovina s stanovanjem, prometno središče Ljubljane, za dobo 15 let proti vsakoj leti takojšnjemu plačilu najemnine, Josip Šale, Ljubljana, Sv. Jakoba nabr. št. 29. 7110

Prostor za delavnico
lčan v mestu za takoj na kakem dvorloži, event. preureditve in ekstenzije na laspa stroko. — Cenjene ponudbe prosim na upravo "Jutra" pod "Primeren prostor" 7388

Delavnica
iščena za takojšnjo obrt na deželi, kjer se lahko dobi stanovanje. Ponudbe na upr. "Jutra" pod "Delavnica". 7128

Trgovina ali gostilno
s majhnim posetkom v bližini Maribora ali Celja, kupim. Ponudbe na podružnico "Jutra" v Mariboru pod šifro "Prometni kraj". 7311

Majhno posestvo
za vazo obrt ali letovišče, 15 hektar ob Šmarjskih Toplicah v Šmarjeti št. 25, obstoječa iz hiše (4 sobe, kuhinja, jedilna shramba, klet), konosce, hlev in skedenj, avstinski, 2 vrta, 2 nivoja ter 3 orlovi krogla bukovnega gošta, se bo prodalo na dražbi 18. maja in 3. uri popoldne. Polovico kupnine takoj, ostalek po pogodbi. 7370

Hiša
pripravna za pekarijo, na zelo prometnem kraju, se da v najem. Naslov pove uprava "Jutra". 7428

Ugodna prilika!
70 orlov posetka z zidano hišo, nilinom, gospodarskimi poropji in vsem inventarjem, se radi solite proda. — Voz lastnik Franjo Knež, Jurinec, Puč. 7364

Hiša s trgovino, gostilno
in vsem inventarjem, 2. gorda, 2. nivoja, 1. travnik, v bistri elektr. razsvetljavi, stoji na prometnem kraju, pripravna za letovišče in letno trgovino, se takoj proda za 250.000 Din. — Polovica takoj, druga polovica po dogovoru. Naslov pove uprava "Jutra". 7363

Lepa parcela
pri juž. kolodvoru, se ceno proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7393

Polovica hiše
s takojšnjim dvoletnim trgovskim lokalom, prometno prodišče Ljubljana, napravljen za 125.000 Din. Josip Šale, Ljubljana, Sv. Jakoba nabr. št. 29. 7411

Lepa prilika
Hiša v Mariboru, z vodo in elektr. razsvetljavo, se proda po nizki ceni. — Zamenja se tudi proti dobavi lesa. Sipaovanje takoj na razpolago. Informacije daje pisarna dr. Vindolava Pegens, odvetoika v Ljubljani. 7238

Hiša s gostil., koncertjo
kakor tudi več starih oken, postelj in drugih stvari, se proda. — Ponudbe pod šifro "Gorenjsko" na upr. "Jutra". 7137

Enonadstropna hiša
s 15 prostori ter prostorno klet v kateri se nahaja gostilna, za prenevanje tuj. zvez. prostorno dvorlože, gostilniški vrh s prostorno verando, zvonarsko posteljo in zelenjarni ter Protor in primeren za vazo obrt ali trgovino in vazo obrt. Hiša stoji nasproti farne cerkve v Menzlu (večjem trgu). 20 minut od železniške postaje. V hiši je napeljana elektr. razsvetljava, vodnjak na dvorloži. Poleg je tudi zemljiška parcela (3000 m² površine) in 24 jehov naravnih voda, seže do celini, se radi preprosto, se ugodno proda. — Voz pove Veleklia Gregor v Mariboru. 7318

Lepa parcela
pri juž. kolodvoru, se ceno proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7393

Polovica hiše
s takojšnjim dvoletnim trgovskim lokalom, prometno prodišče Ljubljana, napravljen za 125.000 Din. Josip Šale, Ljubljana, Sv. Jakoba nabr. št. 29. 7411

Lepa prilika
Hiša v Mariboru, z vodo in elektr. razsvetljavo, se proda po nizki ceni. — Zamenja se tudi proti dobavi lesa. Sipaovanje takoj na razpolago. Informacije daje pisarna dr. Vindolava Pegens, odvetoika v Ljubljani. 7238

Hiša s gostil., koncertjo
kakor tudi več starih oken, postelj in drugih stvari, se proda. — Ponudbe pod šifro "Gorenjsko" na upr. "Jutra". 7137

Enonadstropna hiša
s 15 prostori ter prostorno klet v kateri se nahaja gostilna, za prenevanje tuj. zvez. prostorno dvorlože, gostilniški vrh s prostorno verando, zvonarsko posteljo in zelenjarni ter Protor in primeren za vazo obrt ali trgovino in vazo obrt. Hiša stoji nasproti farne cerkve v Menzlu (večjem trgu). 20 minut od železniške postaje. V hiši je napeljana elektr. razsvetljava, vodnjak na dvorloži. Poleg je tudi zemljiška parcela (3000 m² površine) in 24 jehov naravnih voda, seže do celini, se radi preprosto, se ugodno proda. — Voz pove Veleklia Gregor v Mariboru. 7318

Lepa parcela
pri juž. kolodvoru, se ceno proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 7393

Polovica hiše
s takojšnjim dvoletnim trgovskim lokalom, prometno prodišče Ljubljana, napravljen za 125.000 Din. Josip Šale, Ljubljana, Sv. Jakoba nabr. št. 29. 7411

Lepa prilika
Hiša v Mariboru, z vodo in elektr. razsvetljavo, se proda po nizki ceni. — Zamenja se tudi proti dobavi lesa. Sipaovanje takoj na razpolago. Informacije daje pisarna dr. Vindolava Pegens, odvetoika v Ljubljani. 7238

Hiša s gostil., koncertjo
kakor tudi več starih oken, postelj in drugih stvari, se proda. — Ponudbe pod šifro "Gorenjsko" na upr. "Jutra". 7137

Enonadstropna hiša
s 15 prostori ter prostorno klet v kateri se nahaja gostilna, za prenevanje tuj. zvez. prostorno dvorlože, gostilniški vrh s prostorno verando, zvonarsko posteljo in zelenjarni ter Protor in primeren za vazo obrt ali trgovino in vazo obrt. Hiša stoji nasproti farne cerkve v Menzlu (večjem trgu). 20 minut od železniške postaje. V hiši je napeljana elektr. razsvetljava, vodnjak na dvorloži. Poleg je tudi zemljiška parcela (3000 m² površine) in 24 jehov naravnih voda, seže do celini, se radi preprosto, se ugodno proda. — Voz pove Veleklia Gregor v Mariboru. 7318

Najceneje CEMENT

Prima Portland
Trboveljski in Dalmatinski dobavlja
v poljubnih množinah
V zalogi tudi apno.
Naročila sprejema:
M. Petrič,
Gospodarska cesta 18/1,
III. Telefona 343. 466

Iščemo inteligentnega
sotrudnika
proti dobri plači.
Molčljivost zasigurno.
Ponudbe na penzijo
"GRINTOVEC"
grad Predvor pri Kranju.
1923

Ne belite si glave!
pa če potrebujete dober
in tak plašni stroj, ki je
res nekaj vreden, kupite
samo
"UNDERWOOD"
Sklaščice:
Zagreb: Meanička ul. 1.

Za Veliko noč
so ravnokar došli
damski in dekliski
slavniki
po najnižjih cenah. Pro-
vzemam tudi vsa popravila.
Minka Horvat
modistka 651/a
Ljubljana, Stari trg 21.

Išel je v knjigi
Taksní in pristojbinski pravilnik
Kdor plačuje takse in pristojbine
potrebuje poleg zakona tudi pravi-
lnik, ki zakon razlaga in pojas-
nuje. Knjiga ki obsega 240 strani,
velja s poštnino vred Din 48:50
in se naroča pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ul. 54.

Pridobitne sloje opozarjamo na
Opšto carinsko tarifo
ki sta jo priredila
dr. Franjo Gospodnetič, inspektor gen.
direkcije carine, in dr. Konrad Šmid, na-
čelnik gen. direkcije carine.
Knjiga, ki obsega 540 velikih strani in ki velja
vozana Din 830—, s poštnino Din 888—
se naroča pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica 54.



MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZOBZE

«Vseeno, gospa, zagotavljam vas, da to, kar zahtevam, nima posebnega pomena in utegne imeti za vas samo dobre posledice, če ste nedolžni...»

Ona počasi zopet dvigne roko z jabolkom, počasi, kar izpričuje njeno notranjo vznemirjenost.

«Pa če odklonim?» vpraša za nekaj časa.

«Pravico imate, gospa, uljudno pojasni prefekt. «Toda mislite-li, da bi odklonitev bila za vas dobra? Gotov sem, da bo vam vaš zagovornik prvi svetoval ta ugriz...»

«Moj zagovornik?» zajecja nesrečnica, ko razume strašni pomen teh besed. S strašno odločnostjo zato dvigne roko k ustom in z nekim sovražnim izrazom izvrši ukazano kretnjo, odpre usta, da se opazi lesket lepega belega zobovja, in zasadi svoje zobe v sad.

«Evo, storjeno!» pravi in nudi ugriznjeno jabolko prefektu. Desmalions se obrne k preiskovalnemu sodniku.

«Imate-li vi jabolko, ki je bilo najdeno na vrtu?»

«Evo ga, gospod prefekt.»

Prefekt primerja oba ploda in vsi drugi, ki so z njim prisotni v sobi, ga s pritajeno bojaznijo opazujejo. Vsi se značilno spogledajo. Oba ugriza sta popolnoma enaka!

Enaka! Odveč bi bilo tukaj celo vsako izvedeniško mnenje, kajti enakost je toliko, da jo more otipati vsako dete. Ne samo ukrivljenost spodnjega ugriza, marveč razdalja enega do drugega zoba, poedina širina vsakega zoba, jasnost tega zobovja in tega ugriza, vse, vse je popolnoma enako in očitno od enega in istega zobovja. Niti najbolj oddaljenega dvoma ni!

Desmalions skloni glavo. Nikdo ne izpregovori besede. Potem dvigne prefekt zopet svoj pogled k obdolženki. Gospa sedi vsa posinela, kako blazna od strahu. Toda vsi ti jasni občutki brezmejnega strahu, najglobljega ogorčenja in najvišje muke ne morejo ovreči jasnega dokaza, ki je dostopen in razumljiv vsem... Oba ugriza sta identična...

«Gospa...» povzame policijski prefekt.

«Ne, ne...» vzklikne ona, kakor da jo popada ljutost. «Ne, ne...» ni res... To so le grde sanje... Ne, ne... ni mogoče!... Upam, da niti ne mislite na mojo aretacijo... Jaz, v zaporu? Saj to je strašno... kaj sem vam storila? Joj, pri-segam vam, motite se!... Joj, možgani mi počijo!... Kaj pomeni vse to? Jaz nisem ubila... ničesar nisem vedela... Od vas sem šele izvedela vse, davi... Ubogi moj mož! In mali Edmond me je imel tako rad in jaz njega... Pa zakaj naj bi ju bila jaz odstranila? Povejte... povejte mi že! Saj se ne ubija brez razloga!... Torej? Torej?... Odgovorite mi!» In v novem napadu ljutosti poskoči v agresivni kretnji ter se postavi brezumna pred uradnike:

«Rablji ste!... Nimate pravice mučiti žensko na ta nečloveški način... Kakšna strahota, da obtožujete mene in da me hočete zapreti... za nič!... Stašno je to! Rablji ste!... In počesno vi...» pri teh besedah se obrne k Perenni... «da, vi, vi ste neprijatelj... vi me uničujete! Da... razumem... imate razloga... vi ste bili to noč tukaj, vi... Pa zakaj ne zapro vas, ki ste bili tukaj prisotni skupaj z mojim soprogom, jaz pa nisem bila... nisem bila... in zares ne vem, kaj se je pripetilo... Zakaj ne primejo vas?...»

Zadnje besede so se ji izivile z jedva slišnim glasom. Ni imela več moči. Morala je sedeti, glava jej klone na kolena in nov potok solz se jej ulije.

Perenna se ji približa in odgovarja: «Ugriz enega jabolka je povsem identičen z ugrizom drugega. Zato je brez dvoma, da ste prav tako ugriznili v eno kakor v drugo jabolko.»

«Ne!» vikne ona.

«Da!» zagotovi on. «To je dejstvo, ki se materialno ne da zanikati. Toda prvi ugriz ste morda pustili že včeraj zjutraj pred dogodki zadnje noči, na primer včeraj...»

Ona zajecja: «Mislite? Da, da... mogoče... da, sedaj se spominjam... včeraj zjutraj...»

Desmalions jo prekine:

«Ne trudite se zaman, gospa... ta jabolka so bila kupljena šele včeraj zvečer, pravočasno sem se o tem informiral pri strežaju Silvestru, ki je sam šel ponje na trg... Ko je gospod Fauville sinoči šel v posteljo, so na nastavku bila štiri jabolka, davi pa samo še tri. Ono jabolko, katero smo našli na vrtu je brezdvomno četrti, in to četrtko jabolko je tekom te noči dobilo oni znak vaših zob...»

Ona zajecja: «To nisem bila jaz... to nisem bila jaz... ta ugriz ni moj...»

«Vseeno dožene navadna primerjava...»

«Ta znak ni od mene!... To prisegam na svojo dušo... Potem rada umrjem, da rada...raje umrjem, kakor v zaporu ubila se bom, ubila se bom...»

Oči jej osteklene in nenaravno razširijo, z največjim napotom se hoče nesrečnica vzdigniti iz naslonjača, toda komaj vstane, krikne in pade vznak v omedlevo.

Ko jej pomagajo, migne Mazeroux don Luisu in mu tiho pravi:

«Izginite takoj, gospodar...!»

«Oho, ukaz je preklican? Jaz sem svoboden?»

«Gospodar, poglejte ono osebo, ki je vstopila pravkar in ki se sedaj razgovarja s prefektom! Ga-li poznate?»

«Vraga, seveda ga poznam!» pravi Perenna, ko je došla pozorno pogledal. Bil je širokopleč, krepak dedec, v uniformi, rdečkast, energičnega obraza in ni odstranil svojega pogleda s Perenne. «Za vraga, seveda, podglavar Weber je to!»

Naročajte, čitajte in širite „JUTRO“!

MINA!
Za božjo voljo, nikar ne pozabi kupiti si jumper pri
R. Šinković nasl. K. Soss
Tam dobiš: volnen jumper od Din 88— naprej.
Svilen jumper po Din 180, 150, 325, 440.
Etamin in opal bluze od Din 134—.
Za vsako naročila pošiljamo gratis

MERAKL
boje, mastila, lakove, štak, emajle, kistove i jamačno čisti firnis najbolje kakvoće nude
MEDIĆ-ZANKL
družba z o. z.
MARIBOR, LJUBLJANA, NOVI SAD, p. družica, centrala, skladište.
Tvorilnice: 679/a
LIUBLJANA - MEDVODE.

ZAHAVLA.
Vsem prijateljem in znancem, ki so ob priliki bridke izgube našega nepozabnega pokojnika, gospoda
Matije Deržaja
prihitieli nas tolažiti in vsem, ki so v tako častnem številu spremljali draga pokojnika na njegovi zadnji poti, iskramo najsrčnejšo zahvalo.
Zlasti se zahvaljujemo učiteljskemu zboru II. mestne deške šole, ravnateljstvu učiteljskega in vsem, ki so posnili prazgodnjo gomilo našega blagega pokojnika s cvetjem.
1000/a **Zalujoči ostali.**

Naznanilo in zahvala
Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da se je v cvetu mladosti, star 21 let, preselil v večnost naš ljubljani sin
Mirko Pogačnik
dne 3. aprila 1924, po dolgi mukopolni bolezni.
Obenem se iskreno zahvaljujemo za vso požrtvovalnost in ljubezen, izkazano njemu v njegovem trpljenju, v prvi vrsti velečenj. primariju dr. Jenkotu in ostalim zdravnikom, dalje prečast. sestram za ljubeznivo postrežbo kakor tudi vsem njegovim znancem, ki so sočustvovali z njim. Priporočamo ga v blag spomin in molitev!
Št. Peter na Krasu, dne 4. aprila 1924.
Zalujoči ostali

Praktične patentne fotelje
(sklopne postelje)
nudi najceneje, kakor tapetniške izdelke
R. SEVER, 389/a
specijalna zaloga tapetniških izdelkov, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6.
Prodaja šimo in morsko travo na veliko in drobno.
Konkurenčne cene!

Pozor lastniki kino-gledališč
Čuvajte se slabih aparatov in nadomestkov, ki jih je mnogo. Vsak aparat, ki v resnici ni posnetek in ki je popolnoma vreden, kakor tudi vse sestavine imajo zgorajšnje zaščitno znamko in samo za te jamčimo in sprejemamo leste v popravilo. Stroji kakor tudi posamezni sestavni deli brez te zaščitne znamke so ponaredbe nižje vrste.
Glavno zastopništvo **Krupp-Ernemann-Kino-Werke G. m. b. H. Dresden** za vso državo SHS.
„Kinematik“
ZAGREB, Marovska ul. 10
Telefon 26-46 1259a

Priporoča se
d. ber Ofenschlager
Leskovar, Maribor, Vodnikov trg 5
1653/a

Volna
za jumperje in obleke v najmodernejših barvah
Toni Jager-Černo
Dvorni trg 1.

DAMA 507/a
se najhitreje moderno in okusno počesno z uporabo

lasnega obročka
Vedno velika izbira vplet (lit). Priporočam so za vsa lasna dela kakor tudi za barvanje silih las z „L'Oreal Hene“, tudi v modnih barvah

M. Podkrajšek
frizer za dame in gospode, 3r. Petra cesta 32.
Zahtevajte
v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah
„JUTRO“

Specijalna mehanična delavnica
za popravo pisalnih in računskih strojev
L. BARAGA, LJUBLJANA, Selenburgova ul. 6. I.
Gladki valjar
250 x 800 mm ali 300 x 800 mm, rabljen, toda dobro ohranjen, išče MOSTER, tvornica laka, d. d., Zagreb, Na Kanalu 41.
1626-a

Vse po primerno znižanih cenah!
Pri nizki ceni!
IGN. ŽARGI
LJUBLJANA, So. Petra cesta št. 3
Nudi cenjenim odjemalcem veliko izbero potrebnih za krojače in šivke. Velika izbira nagavic, rokavic, tribo perila in poravnih ženskih volnenih jopic ter razno možko, damsko in otroško perilo, svitene, pletene samovezanice itd.
Vse po primerno znižanih cenah!

V mestu Spod. Stajerske v večjem hotelu se išče dober, izvežban, starejši

plačilni natakak
ki je slovenščino in nemščino popolnoma zmožen, za takojšnji nastop. — Posužbe naj se pošljejo najkasneje do 10. t. m. na upravnništvo „Jutra“ pod „Plačilni natakak“.
1635/a

Iščemo
samostojno pisarniško moč za Beograd, zmožno slovenskega in srbohrvatskega jezika v govoru in pisavi, verzirano v železni in kovinski stroki, korespondenci in knjigovodstvu. Reflektiramo na samostojno moč. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Pisemne ponudbe pod „Beograd 727“ na upravo „Jutra“.
1651-a

Pristni vinski destilat
COGNAC MEDICINAL
Parna veležganjarna **ROBERT DIEHL**, Celje (Slovenija).

Naročajte in širite
LJUBLJANSKI ZVON
mesečnik za kulturo in prosveto, ki prinaša povesti, pesmi in članke naših najboljših pesnikov in pisateljev. Celoletna naročnina Din 120'—.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Prodaj 280 delnic
Zadružne gospodarske banke
najboljšeju ponudniku. 1664 a
Posužbe pod „Celivice“ na Aloma Company, anončna družba z o. z. v Ljubljani.

Skladišče in zastopništvo pisalnih strojev
„UNDERWOOD“
nadalje karbon-papir, trakove za vse sestave Mali ročni „Underwood“ v kovčegu, praktičen za potovanja.
„UNDERWOOD“, Zagreb, Mesnična ulica 1.

Reform
steklenice za vkubavanje sadja in povrtnice so najboljše in najcenejše. 30
Glavna zaloga za vso državo:
Lovro Petovar, Ivanjkovci.
Istotam se dobé Zupančeve knjige „Konzerviranje sadja in povrtnin za domačo uporabo“ v slovenski in hrvaški izdaji.
Gospodinj, naročite!

Različne vezonine
(madeira, richelieu itd.) bele in raznobarvne, sprejema v delo mehanično vezenje
MATEK & SCHEIN
Ljubljana, 1663 a
Dalmatinova ulica 13.
Predtiskarija modernih vzorcev za ročna dela.
10% popust
Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službo itd.
naj inserira v „Jutra“

Dalmatinski prvovrstni Portland cement
svetovne znamke
„SALONA“ (Tour)
nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „SPLIT“, del. dr. za Portland cement iz skladišča v Ljubljani Aleksandrova c. 12.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopu).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzjavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548
411/a